

Na osnovu člana 51. stav 2., a u vezi s članom 50. stav 1. tačka b) Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17), te na osnovu člana 20. tačka h) Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15 i 97/15), člana 18. tačka h) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16) i na osnovu Poglavlja III. tačke 10. Odluke o organizaciji Sekretarijata Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 92/05 i 63/08), a po prethodno pribavljenom Mišljenju Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine, broj 03-34-2-344-1/19 od 20.3.2019. godine, Zajednički kolegij oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 1. sjednici, održanoj 28.3.2019. godine, donio je

RJEŠENJE

- Davorka Čaplinski razrješava se dužnosti rukovodećeg državnog službenika, sekretara Zajedničke komisije za administrativne poslove Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, s danom 31.3.2019. godine.
- Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01.02-34-7-605-3/19

28. marta 2019. godine

Sarajevo

Predsjedavajuća
Predstavničkog doma
Borjana Krišto, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Bakir Izetbegović, s. r.

MINISTARSTVO KOMUNIKACIJA I PROMETA BOSNE I HERCEGOVINE

303

Na temelju članka 203. stavak 3., a u svezi s člankom 252. Zakona o osnovama sigurnosti prometa na cestama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17 i 9/18), ministar komunikacija i prometa, u suradnji sa entitetskim ministarstvima unutarnjih poslova u Bosni i Hercegovini i Policijom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, donosi

PRAVILNIK

O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O DIMENZIJAMA, UKUPNOJ MASI I OSOVINSKOM OPTEREĆENJU VOZILA, O UREĐAJIMA I OPREMI KOJU MORAJU IMATI VOZILA I O OSNOVNIM UVJETIMA KOJE MORAJU ISPUNJAVATI UREĐAJI I OPREMA U PROMETU NA CESTAMA

Članak 1.

U članku 2. Pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u prometu na cestama ("Službeni glasnik BiH", br. 23/07, 54/07 i 101/12), iza stavka (4) dodaje se novi stavak (5) koji glasi:

"(5) Pozivanje na jednoobrazne tehničke uvjete znači pozivanje na odgovarajuće naredbe o homologaciji odnosno odgovarajuće UNECE pravilnike. Pozivanje na zadnju verziju jednoobraznih tehničkih uvjeta znači pozivanje na zadnju verziju UNECE pravilnika."

Članak 2.

U članku 4. brišu se toč. l) i m).

Članak 3.

U članku 6. u stavku (1) točka e) se briše.

Članak 4.

U članku 8. u stavku (1) točka a) mijenja se i glasi:

"a) Širina

- moped 1,00 m;
- motorno vozilo na dva i tri točka i četvorocikl (uključujući i laki), izuzev vozila iz alineje 1) ove točke 2,00 m".

Članak 5.

U članku 11. u stavku (5), točka a) mijenja se i glasi:

"a) Vozilo na dvije osovine	
1) motorno vozilo, izuzev autobusa, i prikolica;	18,00 t
2) motorno vozilo, izuzev autobusa, sa pogonom na alternativna goriva - najveća dozvoljena ukupna masa iz alineje 1) ove točke može se povećati za dodatnu masu koju zahtijeva tehnologija primijenjenih alternativnih goriva, a najviše za 1,00 t;	19,00 t
3) autobus;	19,50 t"

U članku 11. u stavku (5), točka b), se mijenja i glasi:

"b) Vozilo na tri osovine	
1) motorno vozilo;	25,00 t
2) motorno vozilo sa pogonom na alternativna goriva-najveća dozvoljena ukupna masa iz alineje 1) ove točke može se povećati za dodatnu masu koju zahtijeva tehnologija primijenjenih alternativnih goriva, a najviše za 1,00 t;	26,00 t
3) motorno vozilo ako je pogonska osovina opremljena sa udvojenim pneumaticima i vazдушnim oslanjanjem ili drugim oslanjanjem koje se prihvata kao ekvivalentno; ili ako je svaka pogonska osovina opremljena sa udvojenim pneumaticima i pri tome najveće osovinsko opterećenje bilo koje osovine ne prelazi 9,50 t;	26,00 t
4) motorno vozilo iz alineje 3) ove točke sa pogonom na alternativna goriva-najveća dozvoljena ukupna masa iz alineje 3) ove točke može se povećati za dodatnu masu koju zahtijeva tehnologija primijenjenih alternativnih goriva, a najviše za 1,00 t;	27,00 t
5) zglobni autobus;	28,00 t
6) Zglobni autobus sa pogonom na alternativna goriva-najveća dozvoljena ukupna masa iz alineje 5) ove točke može se povećati za dodatnu masu koju zahtijeva tehnologija primijenjenih alternativnih goriva, a najviše za 1,00 t;	29,00 t
7) Prikolica."	24,00 t"

U članku 11. u stavku (5), točka c), se mijenja i glasi:

"c) Vozilo na četiri osovine	
1) motorno vozilo sa parom duplih osovine, kod kojih je rastojanje između njihovih središta najmanje 4 m;	32,00 t
2) motorno vozilo sa najmanje dvije upravljajuće osovine ako je pogonska osovina opremljena sa udvojenim pneumaticima i vazдушnim oslanjanjem ili drugim oslanjanjem koje se prihvata kao ekvivalentno; ili ako je svaka pogonska osovina opremljena sa udvojenim pneumaticima i pri tome najveće osovinsko opterećenje bilo koje osovine ne prelazi 9,50 t;	32,00 t
3) neovisno od odredbi alineja 1) i 2) ove točke najveća dozvoljena ukupna masa vozila, izražena u tonama (t), ne smije prelaziti petostruku vrijednost rastojanja između osa osovine najbliže prednjem i osovine najbliže zadnjem kraju vozila, izraženog u metrima (m)."	"

U članku 11. u stavku (6), točka d), se mijenja i glasi:

"d) skup vozila koji sačinjava troosovinski tegljač sa dvoosovinskom ili troosovinskom poluprikolicom kada, u intermodalnim prometnim operacijama, prijevozi jedan ili više kontejnera ili izmjenjivih nadgradnji najveće ukupne dužine 45 stopa."	44,00 t
--	---------

U članku 11. u stavku (6), iza točke d) dodaje se nova točka e), koja glasi:

"e) skup vozila koji sačinjava dvoosovinski tegljač sa troosovinskom poluprikolicom kada, u intermodalnim prometnim operacijama, prijevozi jedan ili više kontejnera ili izmjenjivih nadgradnji najveće ukupne dužine 45 stopa."	42,00 t
--	---------

U članku 11. u stavku (7), točka a) se briše.

Dosadašnje toč. od b) do h) postaju toč. a) do g).

Članak 6.

U članku 12. u stavak (2), iza teksta "točka c)", briše se riječ "ili", i u novom redu dodaje tekst:

"42,00 t; članak 11, stavak (6), točka e), ili".

U članku 12. u stavku (2), ispred riječi "odnosno", dodaje se tekst "42,00 t".

Članak 7.

U članku 15. u stavku (1), u točki a) riječi "kombinirane automobile", se brišu.

Članak 8.

U članku 16. stavak (1), iza riječi "mijenjati" dodaje se "pravac i", a rečenica "Pomoćni sustav mora konstruktivno biti izveden tako, da njegov eventualni kvar ne utječe na upravljivost vozilom" se briše.

Članak 9.

U članku 17. stavak (2), se mijenja i glasi:

"(2) Pod kočnim sustavom iz stavka (1) ovog članka podrazumijevaju se, na način predviđen ovim pravilnikom:

- a) radna kočnica,
- b) pomoćna kočnica,
- c) parkirna kočnica,
- d) dopunska kočnica za dugotrajno usporavanje."

U članku 17. iza stavka (5), dodaje se novi stavak (6), koji glasi:

"(6) Dopunska kočnica za dugotrajno usporavanje vozila omogućava stvaranje i održavanje kočnog efekta bez znatnog smanjenja performansi u dovoljno dugom periodu vremena, i izvodi se na način da je vozač može aktivirati sa vozačkog mjesta pri čemu jedna njegova ruka mora ostati slobodna radi upravljanja vozilom."

Dosadašnji stavak (6), postaje stavak (7).

Članak 10.

U čl. 19. i 20. riječi "sustava" zamjenjuju se riječju "kruga".

Članak 11.

U članku 24, u stavku (2), brišu se riječi "i djeluju više nego što je to neizbježno".

Članak 12.

U članku 25. u stavku (2), iza teksta "pokazivač smjera", dodaje se interpunkcijski znak "zapeta", i tekst "ugaona svjetla, manevarska svjetla".

Članak 13.

U članku 26. u stavku (1), iza točke e) briše se interpunkcijski znak točka, dodaje se interpunkcijski znak zapeta, i nove tč. f), g) i h), koje glase:

- f) ugaono svjetlo;
- g) manevarsko svjetlo;
- h) vanjsko pristupno svjetlo."

Članak 14.

U članku 28. dodaju se novi st. (10), (11) i (12) koji glase:

"(10) Dozvoljeno je automatsko prilagođavanje karakteristika svjetlosnog snopa kratkog svjetla različitim uvjetima njegovog korišćenja - prednji prilagodljivi svjetlosni sustav.

(11) Prednji prilagodljivi svjetlosni sustav iz stavka (10) ovog članka može sadržavati automatsko prilagođavanje svjetlosnog snopa dugog svjetla u odnosu na prisustvo vozila koja mu dolaze u susret i/ili mu prethode, bez uzrokovanja nelagode za vozača i druge sudionike u prometu - prilagodljivi dugi svjetlosni snop. Prednji prilagodljivi svjetlosni sustav može obuhvatati i funkciju poboljšanog osvjetljavanja zavoja.

(12) Prednji prilagodljivi svjetlosni sustav iz stavka (10) ovog članka, i ako su ugrađeni prilagodljivi dugi svjetlosni snop i funkcija poboljšanog osvjetljavanja zavoja, moraju biti odobrenog tipa i ugrađeni sukladno jednoobraznim tehničkim zahtjevima i nije dozvoljena njihova naknadna ugradnja."

Članak 15.

U članku 29. u stavak (5) riječi "sustav za puštanje u rad ili gašenje motora nalazi u takvom položaju koji omogućava normalan motor. Ukoliko nije ispunjen jedan od prethodna dva uvjeta ovog stavka tada svjetla za vožnju unatrag ne smiju se moći upaliti odnosno ostati upaljena" mijenjanju riječima "komanda za uključivanje pogonskog agregata nalazi u položaju koji omogućava njegov rad".

Članak 16.

Iza članka 32. dodaju se novi čl. 32a., 32b. i 32c., koji glase:

"Članak 32a).

- (1) Ugaono svjetlo je svjetlosni uređaj namijenjen da osigura dodatno osvjetljavanje prostora neposredno uz prednji ugao vozila na strani na koju je, ili se namjerava da bude, vozilo upravljeno.
- (2) Na motornom vozilu na najmanje četiri točka, izuzev četvorocikla (uključujući i laki), dozvoljena je ugradnja ugaonog svjetla, i to kao dva ugaona svjetla odobrenog tipa.
- (3) Izuzetno, dozvoljena je ugradnja dva dodatna ugaona svjetla odobrenog tipa u slučaju traktora i radne mašine, opremljenog na njegovoj prednjoj strani za ugradnju izmjenljivih uređaja koji mogu utjecati na funkcionalnost svjetla iz stavka (2) ovog članka.
- (4) Na priključno vozilo nije dozvoljena ugradnja ugaonog svjetla.
- (5) U poduznom smislu, ugradnja ugaonog svjetla dozvoljena je na najvećem rastojanju od 1 m od najisturenije točke na prednjem kraju vozila ka zadnjem kraju vozila, dok najmanja dozvoljena udaljenost svjetleće površine ugaonog svjetla od površine puta iznosi 0,25 m, a najveća 0,9 m. Ugradnja ugaonog svjetla nije dozvoljena na visini većoj od visine na koju su ugrađena kratka svjetla glavnog svjetla.
- (6) Izuzetno od odredbi stavka (5) u slučaju traktora i radne mašine najveća dozvoljena udaljenost svjetleće površine ugaonog svjetla od površine puta iznosi 2,5 m. Za ugradnju dva dodatna ugaona svjetla iz stavka (3) ovog članka ova udaljenost se smije povećati do najviše 3,0 m. Ugradnja ugaonog svjetla nije dozvoljena na visini većoj od visine na koju su ugrađena kratka svjetla glavnog svjetla.
- (7) Svjetlost ugaonog svjetla je bijele boje.
- (8) Ugaono svjetlo na jednoj strani vozila se uključuje samo kada je uključen pokazivač pravca na toj strani vozila i/ili kada su zakrenuti upravljački točkovi ka istoj toj strani, i mora se isključiti sa prestankom ovih uvjeta.
- (9) Ugaono svjetlo smije se uključiti istovremeno na obje strane vozila, bez obzira na uključenost pokazivača pravca i ugao zakretanja upravljačkih kotača, samo kada je uključeno svjetlo za vožnju unazad i, u tom slučaju, mora se isključiti sa njegovim isključivanjem ili kada brzina kretanja vozila prema naprijed premaši 10 km/h.
- (10) Ukoliko nije uključeno kratko svjetlo i/ili dugo svjetlo glavnog svjetla, ili ukoliko je brzina kretanja vozila veća od 40 km/h nije dozvoljeno uključivanje ugaonog svjetla.
- (11) Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na vozilo oružanih snaga BiH i policijskih agencija u BiH, ako je

konstruktivno izvedeno kao vozilo usko specijalizirane namjene i kao takvo se ne koristi u drugim segmentima društva.

Članak 32b).

- (1) Manevarsko svjetlo je svjetlosni uređaj namijenjen da osigura dodatno osvijetljavanje prostora bočno od vozila tokom manevra pri maloj brzini kretanja vozila.
- (2) Na motornom vozilu na najmanje četiri točka, izuzev četvorocikla (uključujući i laki), dozvoljena je ugradnja manevarskog svjetla odobrenog tipa, i to kao jedno ili dva, po jedno na svaku bočnu stranu.
- (3) Na priključno vozilo nije dozvoljena ugradnja manevarskog svjetla.
- (4) Manevarsko svjetlo mora biti usmjereno ka dolje, na način da njegova svjetleća površina nije vidljiva posmatraču koji se kreće po putanji oblika pravokutnika čije su ivice paralelne, odnosno okomite, na srednju podužnu ravan vozila i nalaze se od njega na rastojanju od 10 m.
- (5) Svjetlost manevarskog svjetla je bijele boje.
- (6) Ukoliko nije uključeno kratko svjetlo i/ili dugo svjetlo glavnog svjetla nije dozvoljeno uključivanje manevarskog svjetla.
- (7) Manevarsko svjetlo se automatski uključuje tokom manevra pri brzini do 10 km/h, prije nego što je vozilo prvi put pokrenuto nakon (svakog) ručnog uključivanja pogonskog agregata, ili ako je komanda sustava za prijenos snage u položaju za hod u nazad, ili ako je aktiviran sustav za indirektno osmatranje (kamera) u svrhu podrške vozaču pri izvođenju manevra parkiranja.
- (8) Manevarsko svjetlo se automatski isključuje čim brzina kretanja vozila prema naprijed premaši 10 km/h.
- (9) Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na vozilo oružanih snaga BiH i policijskih agencija u BiH, ako je konstruktivno izvedeno kao vozilo usko specijalizirane namjene i kao takvo se ne koristi u drugim segmentima društva.

Članak 32c).

- (1) Vanjsko pristupno svjetlo je svjetlosni uređaj namijenjen da osigura dodatno osvijetljavanje prostora kako bi vozaču i putnicima bilo olakšano ulazanje i izlazanje iz vozila, kao i radnje utovara i istovara.
- (2) Na motornom vozilu na najmanje četiri točka, izuzev četvorocikla (uključujući i laki), dozvoljena je ugradnja vanjskog pristupnog svjetla, sukladno jednoobraznim tehničkim uvjetima.
- (3) Na priključno vozilo nije dozvoljena ugradnja vanjskog pristupnog svjetla.
- (4) U svrhu realizovanja funkcije vanjskog pristupnog svjetla iz stavka (1) ovog članka dozvoljeno je, izuzev kod traktora i radnih mašina, uključivanje i drugih svjetlosnih uređaja odobrenog tipa koji emituju svjetlost bijele boje izuzev dugog svjetla, dnevnog svjetla i svjetla za vožnju unazad.
- (5) Kod traktora i radnih mašina vanjsko pristupno svjetlo mora biti ugrađeno na način da njegova svjetleća površina nije vidljiva posmatraču koji se kreće po putanji oblika pravokutnika čije su ivice paralelne, odnosno okomite, na srednju podužnu ravan vozila i nalaze se od njega na rastojanju od 10 m. Međutim, u slučaju naknadne ugradnje vanjskog pristupnog svjetla ovaj zahtjev mora biti ispunjen kod svih vozila iz stavka (2) ovog članka.
- (6) Svjetlost vanjskog pristupnog svjetla je bijele boje.
- (7) Vanjsko pristupno svjetlo se smije uključiti ukoliko je vozilo u stanju mirovanja i ukoliko: je pogonski agregat

vozila isključen, i/ili su otvorena vrata vozača i/ili putnika, i/ili je otvoren poklopac prtljažnog prostora.

- (8) Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na vozilo oružanih snaga BiH i policijskih agencija u BiH, ako je konstruktivno izvedeno kao vozilo usko specijalizirane namjene i kao takvo se ne koristi u drugim segmentima društva."

Članak 17.

U članku 33. iza točke h), dodaju se nove toč. i), j), k) i l) koje glase:

- "i) dnevno svjetlo,
- j) oznake za obilježavanje dugih i teških vozila,
- k) oznake za obilježavanje sporih vozila,
- l) konturne oznake."

Članak 18.

U članku 40. u stavku (3), brišu se riječi "i vlastitim, kombiniranim", a umjesto njih se dodaje riječ "putničkim".

Članak 19.

Iza članka 41. dodaje se novi članak 41a., koji glasi:

"Članak 41a.

- (1) Dnevno svjetlo je svjetlosni uređaj, ugrađen na prednjoj strani vozila i usmjeren ka naprijed, namijenjen za stalno označavanje vozila u prometu tijekom dana.
- (2) Na motornom vozilu dozvoljena je ugradnja dnevnog svjetla, i to kao dva dnevna svjetla odobrenog tipa.
- (3) Izuzetno od odredbi stavka (2) ovog članka, dozvoljena je ugradnja i jednog dnevnog svjetla odobrenog tipa na motornom vozilu na dva kotača, te na motornom vozilu na tri kotača i četvorociklu (uključujući i laki) čija širina nije veća od 1,3 m. U slučaju motocikla sa bočnom prikolicom dozvoljena je ugradnja i tri dnevna svjetla odobrenog tipa, od kojih jednog na bočnoj prikolici.
- (4) Dozvoljena je ugradnja dva dodatna dnevna svjetla odobrenog tipa u slučaju traktora i radne mašine, opremljenog na njegovoj prednjoj strani za ugradnju izmjenljivih uređaja koji mogu utjecati na funkcionalnost dnevnog svjetla iz stavka (2) ovog članka, pri tome nije dozvoljeno da istovremeno budu uključena oba para dnevnih svjetala.
- (5) Na priključno vozilo nije dozvoljena ugradnja dnevnog svjetla.
- (6) Rastojanje unutarnjih ivica svjetlećih površina dnevnog svjetla mora iznositi najmanje 0,6 m, a kod vozila čija je širina manja od 1,3 m ovo rastojanje se smije smanjiti najmanje na 0,4 m.
- (7) Odredbe stavka (6) ovog članka ne primjenjuju se na motorno vozilo na dva ili tri kotača i četvorocikl (uključujući i laki).
- (8) Najmanja dozvoljena udaljenost svjetleće površine dnevnog svjetla od površine puta iznosi 0,25 m, a najveća 1,5 m.
- (9) Izuzetno od odredbi stavka (8) ovog članka, u slučaju traktora i radne mašine dozvoljena je najveća udaljenost svjetleće površine dnevnog svjetla od površine puta 2,5 m, koja se može povećati do najviše 4,0 m za ugradnju dva dodatna dnevna svjetla.
- (10) Svjetlost dnevnog svjetla je bijele boje.
- (11) Dnevno svjetlo je dozvoljeno upotrebljavati isključivo po danu pri dobroj vidljivosti.
- (12) Dnevno svjetlo se mora isključiti kada se uključi glavno (kratko/dugo) svjetlo, izuzev ukoliko se glavno svjetlo uključuje u kratkom vremenskom periodu u svrhu upozoravanja.

- (13) Uključivanje i isključivanje dnevnog svjetla može biti automatsko, kao i prelazak sa dnevnog na glavno svjetlo i obrnuto.
- (14) Pri naknadnoj ugradnji dnevnog svjetla na vozilo iz stavka (2) ovog članka, pored ispunjavanja uvjeta iz st. od (1) do (13) ovog članka, ono se mora automatski uključiti kada je komanda za uključivanje pogonskog agregata vozila u položaju koji omogućava njegov rad. Izuzetno, dnevno svjetlo može ostati isključeno: kada je komanda parkirne kočnice aktivirana, ili kada je komanda automatskog sustava za prijenos snage u parkirnom položaju, ili prije nego što je vozilo pokrenuto prvi put nakon (svakog) ručnog uključivanja pogonskog agregata. Također, isključivanje dnevnog svjetla prema stavku (12) ovog članka mora biti automatsko.
- (15) Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na vozilo oružanih snaga BiH i policijskih agencija u BiH, ako je konstruktivno izvedeno kao vozilo usko specijalizirane namjene i kao takvo se ne koristi u drugim segmentima društva."

Članak 20.

U članku 42. iza točke c), briše se interpunkcijski znak točka i dodaje se interpunkcijski znak zapeta, i nove toč. d) i e), koje glase:

- d) svjetlosni znak intenzivnog kočenja,
e) svjetlosni znak upozorenja na nalet sa zadnje strane."

Članak 21.

U članku 43. iza stavka (7) dodaje se novi stavak (8) koji glasi:

- "(8) Stop svjetla mogu realizovati automatski treptavi efekat u svrhu davanja svjetlosnog znaka intenzivnog kočenja iz članka 44a. ovog pravilnika."

Članak 22.

U članku 44. iza stavka (12) dodaje se novi stavak (13) koji glasi:

- "(13) Pokazivači pravca mogu realizovati automatski treptavi efekat u svrhu davanja svjetlosnog znaka intenzivnog kočenja iz članka 44a. ovog pravilnika, odnosno svjetlosnog znaka upozorenja na nalet sa zadnje strane iz članka 44b. ovog pravilnika."

Članak 23.

Iza članka 44. dodaju se novi čl. 44a. i 44b. koji glase:

"Članak 44a.

- (1) Svjetlosni znak intenzivnog kočenja namijenjen je da sudionicima u prometu iza vozila ukaže da je, u odnosu na preovlađujuće uvjete na putu, u tijeku intenzivno kočenje.
- (2) Svjetlosni znak intenzivnog kočenja se daje istovremenim treptavim radom svih stop svjetala iz stavka (8) članka 43. ili pokazivača pravca iz stavka (13) članka 44.
- (3) Svjetlosni znak intenzivnog kočenja se uključuje i isključuje automatski, sukladno jednoobraznim tehničkim uvjetima.
- (4) Svi svjetlosni uređaji svjetlosnog znaka intenzivnog kočenja trepću u fazi frekvencijom $4,0 \pm 1,0$ Hz (odnosno, uvjetno, 240 ± 60 treptaja u minuti), odnosno $4,0 +0,0/-1,0$ Hz (odnosno, uvjetno, $240 +0/-60$ treptaja u minuti) ukoliko je izvor svjetlosti barem jednog od ovih svjetlosnih uređaja na zadnjem kraju vozila žarulja sa užarenim vlaknom.
- (5) Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na vozilo oružanih snaga BiH i policijskih agencija u BiH, ako je konstruktivno izvedeno kao vozilo usko specijalizirane

namjene i kao takvo se ne koristi u drugim segmentima društva.

Članak 44b.

- (1) Svjetlosni znak upozorenja na nalet sa zadnje strane namijenjen je da upozori da bi vozilo iza trebalo da preduzme hitne radnje kako bi bio izbjegnuto nalet sa zadnje strane na predmetno vozilo.
- (2) Svjetlosni znak upozorenja na nalet sa zadnje strane se daje istovremenim treptavim radom svih pokazivača pravca iz stavka (13) članka 44. ovog Pravilnika.
- (3) Svjetlosni znak upozorenja na nalet sa zadnje strane se uključuje i isključuje automatski, sukladno jednoobraznim tehničkim uvjetima.
- (4) Svi svjetlosni uređaji svjetlosnog znaka upozorenja na nalet sa zadnje strane trepte u fazi frekvencijom $4,0 \pm 1,0$ Hz (odnosno, uvjetno, 240 ± 60 treptaja u minuti), odnosno $4,0 +0,0/-1,0$ Hz (odnosno, uvjetno, $240 +0/-60$ treptaja u minuti) ukoliko je izvor svjetlosti barem jednog od ovih svjetlosnih uređaja na zadnjem kraju vozila žarulja sa užarenim vlaknom.
- (5) Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na vozilo oružanih snaga BiH i policijskih agencija u BiH, ako je konstruktivno izvedeno kao vozilo usko specijalizirane namjene i kao takvo se ne koristi u drugim segmentima društva."

Članak 24.

U članku 46. u stavku (2), iza točke b) dodaje se nova točka c) koja glasi:

- "
- c) Za vjetrobranska stakla je dopuštena odgovarajuća razina oštećenja koja ne remeti normalnu vidljivost kroz vjetrobransko staklo i koji nemaju tendenciju daljeg širenja.

Dozvoljene granice oštećenja vjetrobranskog stakla određene su ovisno od kategorije vozila i pozicije oštećenja na vjetrobranskom staklu.

Vjetrobransko staklo podjeljeno je na zone A, B i C:

- Zona "A", je površina vjetrobrana koja predstavlja izravno vidno polje vozača. Granice zone određene su površinom vjetrobrana u oblasti koju zahvata brisač, širine 290 mm za vozila kategorije M1 i N1, odnosno 350 mm za vozila kategorije M2, M3, N2 i N3, mjerene tako da središnja osa točka upravljača predstavlja i središnju osu ove površine.
- Zona "B", je ostatak površine vjetrobrana koju zahvataju brisači.
- Zona "C" je ostatak površine vjetrobrana, koji nije zahvaćen zonama "A" i "B".

Dozvoljene granice oštećenja su:

- Zona "A": oštećenje u ovom području treba biti unutar kruga promjera 10 mm (dopuštena su maksimalno dva oštećenja, uz uvjet da su na međusobnom rastojanju većem od 100 mm).
- Zona "B": oštećenje u ovom području za vozila kategorije M1 i N1 treba biti unutar kruga promjera 40 mm, a za ostala vozila treba biti unutar kruga promjera 20 mm ili može biti linijska napuklina dužine 30 mm (dopuštena su maksimalno dva oštećenja, uz uvjet da su na međusobnom rastojanju većem od 100 mm).
- Zona "C": oštećenje u ovom području treba biti unutar kruga promjera 40 mm (dopuštena su maksimalno dva oštećenja, uz uvjet da su na međusobnom rastojanju većem od 100 mm)."

U članku 46. stavak (3) se mijenja i glasi:

"(3) Nije dozvoljeno naknadno zatamnjivanje vjetrobrana."
U članku 46. u stavku (4), iza točke b) dodaje se točka c) koja glasi:

- c) bočne staklene površine u ravni vozača i suvozača, tako da ukupna providnost iznosi najmanje 70 %;
- d) zadnje staklo vozila, namijenjenog za obavljanje privredne djelatnosti za koju su registrovani, postavljanjem homologovanih reklamnih folija bez refleksije, pri čemu vozila moraju imati ugrađena najmanje dva (vanjska) bočna vozačka zrcala."

Članak 25.

U čl. 49. stavak (1) toč. c) i d), stavak (4) i 52. stavak (1) točka a) riječ "vlastitom", se mijenja sa "putničkom".

Članak 26.

U čl. 49. stavak (1) točka e), 122. stavak (1), 123. st. (2) i (3), i 126. stavak (1) riječi "i kombinovanim", se brišu.

Članak 27.

U članku 50. stavak (2) mijenja se i glasi:

- "(2) Izuzev uređaja za davanje zvučnih znakova iz stavka (1) ovog članka, na određena motorna vozila namijenjena službi hitne pomoći, vatrogasnoj službi, vozila policijskih agencija u BiH, vozila policije i sudske policije, zatvorske policije - straže, vojna vozila, vozila Granične policije Bosne i Hercegovine, može biti ugrađen i izveden i poseban uređaj za davanje znakova od niza izmjenično proizvedenog zvuka dviju različitih frekvencija."

Članak 28.

U članku 63. stavak (1) brišu se riječi "već" i "u BiH ili su u izgledu da se koriste u bliskoj budućnosti".

Članak 29.

U članku 68. u st. (1) i (2), riječ "vodom" se mijenja sa riječju "probom".

U članku 68. stavak (5), mijenja se i glasi:

- "(5) Rezervoar gasa koji je izrađen i odobren, to jest označen prema odgovarajućem ECE pravilniku može se ugraditi u vozilo bez prethodnog ispunjavanja uvjeta iz stavka (1) ovog članka ako od datuma proizvodnje do ugradnje u vozilo nije prošlo više od dvije godine, i može se eksploatirati najduže sedam godina od datuma proizvodnje, nakon čega podliježe obaveznom kontrolisanju uključujući i ispitivanje hladnom hidrauličkom probom. Ukoliko je od datuma proizvodnje rezervoara do ugradnje u vozilo prošlo od dvije do sedam godina onda se obavezno vrši kontrolisanje uključujući i ispitivanje hladnom hidrauličkom probom prije ugradnje u vozilo, i može se eksploatirati najduže 5 godina, nakon čega podliježe obaveznom kontrolisanju uključujući i ispitivanje hladnom hidrauličkom probom."

Članak 30.

Članak 70. se mijenja i glasi:

"Članak 70.

Ventil rezervoara gasa je uređaj koji se postavlja direktno na odgovarajući rezervoar gasa, prema visini, odnosno prečniku rezervoara, vodeći računa i o uglu pod kojim je predviđeno da se postavaki na isti, i služi za zatvaranje u slučaju kad treba spriječiti neželjeno isticanje gasa iz istog."

Članak 31.

U članku 82. stavak (2), mijenja se i glasi:

- "(2) Materijal vodova za gas visokog tlaka je čelik ili bakar, a materijal dijelova za spajanje je čelik ili legure bakra. Vodovi za gas visokog tlaka mogu biti izrađeni i od nemetalnog materijala (gumeni, sintetički) uz uvjet da su

homologovani i na jasno vidljiv i trajan način označeni oznakama odobrenja tipa."

Članak 32.

U članku 89. stavak (2), mijenja se i glasi:

- "(2) Ako su ugrađena dva ili više rezervoara gasa za LPG, ventilima se može osigurati pojedinačno punjenje, odnosno pražnjenje rezervoara."

Članak 33.

U članku 94. dodaje se novi stavak (6), koji glasi:

- "(6) Priključak za punjenje se nalazi najviše 10 mm od ivice vozila."

Članak 34.

U članku 103. stavak (5), se mijenja i glasi:

- "(5) Prije spoja s uređajem (gasnim ventilom, isparivačem, pročišćivačem i sl.) vod za gas mora imati kompenzacijsku zavojnicu koja omogućava rastezanje, izuzev kada je materijal voda za gas plastika."

Članak 35.

U članku 104. stavak (1), riječ "kovinom" se zamjenjuje sa riječju "metalom".

Članak 36.

U članku 113. stavak (1), se mijenja i glasi:

- "(1) Vrata na autobusu, trolejbusu i priključnim vozilima za prijevoz putnika moraju biti ugrađena i izvedena kao najmanje dvojna vrata, što uključuje i pomoćna vrata za izlaz putnika u slučaju opasnosti, na način da se onemogućuje njihovo nenamjerno otvaranje za vrijeme vožnje kao i da se spriječi mogućnost eventualnog ispadanja iz vozila. Međutim, odredbe iz stavka (2) i (3) ovog članka mogu biti primjenjene. Najmanji broj vrata za putnike je:

Broj putnika	Broj vrata za putnike		
	Klasa I, A	Klasa II	Klasa III, B
9-45	1	1	1
46-70	2	1	1
71-100	3 (2 u slučaju autobusa na kat)	2	1
>100	4	3	1

Kod zglobnih autobusa minimalan broj vrata za putnike je jedan za svaki odjeljak, izuzev kod zglobnih autobusa klase I kod kojih je za prednji odjeljak minimalan broj vrata dva.

U članku 113. iza stavka (4) dodaje se novi stavak (5) koji glasi:

- "(5) Na autobusu, trolejbusu i priključnim vozilima za prijevoz putnika mora biti ugrađen dovoljan broj izlaza za slučaj opasnosti. Izlazom u slučaju opasnosti u smislu ovog pravilnika smatraju se: vrata za putnike, pomoćna vrata za izlaz putnika u slučaju opasnosti, prozor za izlaz putnika u slučaju opasnosti i otvor za izlaz putnika u slučaju opasnosti.

Vrata za putnike opremljena mehanizovanim sustavom kontrole ne smatraju se vratima za izlaz putnika u slučaju opasnosti, izuzev ako se mogu otvoriti ručno sukladno jednoobraznim tehničkim uvjetima.

Dupla vrata za putnike se tretiraju kao dvojna vrata, a dupli prozor za izlaz u slučaju opasnosti se tretira kao dva prozora za izlaz u slučaju opasnosti.

Za vozilo iz ovog stavka prvi put registrovano nakon dana stupanja na snagu ovih izmjena i dopuna, najmanji ukupni broj izlaza u slučaju opasnosti (kako su definirani u ovom stavku) je:

Broj putnika	Najmanji ukupni broj izlaza
9-16	3
17-30	4
31-45	5
46-60	6

61-75	7
76-90	8
> 90	9

Članak 37.

Članak 145. se mijenja i glasi:

"Članak 145.

- (1) Motorna i priključna vozila, izuzev mopeda, lakog motocikla, lakog tricikla i četvorocikla, motocikla, tricikla i četvorocikla, traktora, traktorskih prikolica, radnih mašina, motokultivatora, prikolica sa jednom osovinom, autobusa za gradski i prigradski promet, trolejbusa za gradski promet, turističkog voza i vozila komunalne službe namijenjenih za obavljanje komunalnih usluga (pranje i čišćenje ulica, odvoz smeća, fekalija i dr.), moraju imati rezervni kotač sa pripadajućom opremom, koji se po potrebi može upotrijebiti.
- (2) Rezervni kotači ne moraju imati motorna i priključna vozila ako su gume ili naplatci opremljeni nekim sigurnosnim sustavom za sigurnu vožnju sa ispuhanom gumom ili ako vozilo posjeduje odgovarajuće sredstvo za privremeno osposobljavanje ispuhane gume (npr. sprej ili pjena u boci pod pritiskom, set za brzu popravku gume i sl.)."

Članak 38.

U članku 150. iza riječi "LED" se dodaje interpukcijski znak zapeta i riječ "laser".

Članak 39.

U članku 155. stavak (3) se briše.

Dosadašnji stavak (4) postaje stavak (3).

Članak 40.

Iza članka 157. dodaje se novi članak 157a., koji glasi:

- (1) Konturno označavanje vozila vrši se u cilju poboljšanja uočljivosti vozila i ukazivanja na njegove gabarite, refleksijom svjetlosti koja potječe iz izvora koji nije na predmetnom vozilu, posmatraču koji se nalazi u blizini ovoga izvora svjetlosti. Konturno označavanje se izvodi postavljanjem konturnih oznaka odobrenog tipa.
- (2) Dozvoljeno je postavljanje konturnih oznaka na motorno vozilo na najmanje četiri kotača, osim na putnički automobil i četvorocikl (uključujući i laki), te na njihova priključna vozila. Međutim, nije dozvoljena naknadna ugradnja konturnih oznaka na priključna vozila čija najveća dozvoljena ukupna masa nije veća od 0,75t.
- (3) Konturne oznake se postavljaju na bočne i zadnju stranu vozila. Izuzetno, dozvoljeno je postavljanje konturne oznake na prednju stranu priključnog vozila iz stava (2) ovog članka i to kao linijsko konturno označavanje.
- (4) Na bočne strane vozila postavljaju se konturne oznake žute, na zadnju stranu crvene, a na prednju stranu bijele boje. Međutim, dozvoljeno je postavljanje konturne oznake bijele boje na bočne strane, i žute boje na zadnju stranu vozila.
- (5) Konturne oznake se postavljaju sukladno jednoobraznim tehničkim uvjetima, kompatibilno sa konstrukcijom, oblikom i namjenom vozila, i pri tome što je više moguće paralelno srednjoj podužnoj ravni vozila odnosno na nju okomitom ravni, i što je više moguće horizontalno odnosno vertikalno.
- (6) Pri naknadnoj ugradnji konturnih oznaka na vozilo iz stavka (2) ovog članka, pored zahtjeva iz st. od (1) do (5) ovog članka, svi zahtjevi jednoobraznih tehničkih uvjeta moraju biti zadovoljeni.
- (7) Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na vozilo oružanih snaga BiH i policijskih agencija u BiH, ako je konstruktivno izvedeno kao vozilo usko specijalizirane

namjene i kao takvo se ne koristi u drugim segmentima društva."

Članak 41.

Članak 158. se mijenja i glasi:

- (1) Sastav izduvnih gasova motornog vozila (sa motorom sa unutarnjim sagorijevanjem) sa najmanje četiri kotača, izuzev četvorocikla (uključujući i laki), traktora i radne mašine, mora odgovarati normativima iz st. (3) i (4) ovog članka.
- (2) Pod pojmom "radna temperatura" podrazumijeva se temperatura motornog ulja izmjerena uz pomoć sonde umetnute u otvor šipke razine ulja i treba biti najmanje 80 °C, ili niža, ako je propisana od strane proizvođača. Ukoliko je ova metoda mjerenja nepraktična zbog nepristupačnosti mjernog mjesta, dostizanje radne temperature motora može se utvrditi automatskim uključivanjem ventilatora za hlađenje motora.
- (3) Sastav izduvnih gasova za vozilo sa motorom sa prinudnim paljenjem (OTO motor), mora na radnoj temperaturi motora zadovoljiti normative navedene u tč. a) i b) ovog stavka.
 - a) Vozilo sa motorom sa karburatorskim napajanjem gorivom, ili motorom sa drugom vrstom napajanja bez elektronske regulacije smješe i kontrole izduvnih gasova (npr. bez trokomponentnog katalitičkog konvertora sa λ sondom).
 - 1) Za vozilo koje je prvi put registrovano u Bosni i Hercegovini prije 11. travnja 2007. godine nije dozvoljeno da izduvni gas sadrži više od 4,5 % vol. ugljen monoksida (CO), pri broju obrtaja motora u praznom hodu na radnoj temperaturi motora;
 - 2) Za vozilo koje je prvi put registrovano u Bosni i Hercegovini od 11. travnja 2007. godine nije dozvoljeno da izduvni gas sadrži više od 3,5 % vol. ugljen monoksida (CO), pri broju obrtaja motora u praznom hodu na radnoj temperaturi motora;
 - b) Vozilo sa motorom sa elektronskom regulacijom smješe i kontrolom izduvnih gasova (npr. sa regulisanim trokomponentnim katalitičkim konvertorom sa λ sondom)
 - 1) Nije dozvoljeno da vozilo na radnoj temperaturi motora, premaši propisane vrijednosti koje daje proizvođač: ugljen monoksida (CO) pri propisanom broju obrtaja u praznom hodu, i ugljenmonoksida (CO) i koeficijenta viška zraka (λ) pri propisanom povišenom broju obrtaja motora. Ukoliko podaci proizvođača nisu poznati onda za vozilo na radnoj temperaturi motora nije dozvoljeno da izduvni gas sadrži više od 0,5 % vol. ugljen monoksida (CO) pri broju obrtaja motora u praznom hodu, i više od 0,3% vol. ugljen monoksida (CO) uz vrijednost koeficijenta viška zraka (λ) u opsegu od 0,97 do 1,03 pri konstantnom broju obrtaja motora od najmanje 2000 min⁻¹. Odredbe ove alineje ne primjenjuju se na vozila iz alineje 2) ove točke.
 - 2) Za vozilo koje je prvi put registrovano u Bosni i Hercegovini nakon dana stupanja na snagu ovih izmjena i dopuna i koje odgovara zahtjevima jednoobraznih tehničkih uvjeta u pogledu emisije gasovitih zagađivača razine "euro 5" ili višeg, nije dozvoljeno da na radnoj

temperaturi motora, premaši vrijednosti koje daje proizvođač: ugljen monoksida (CO) pri propisanom broju obrtaja u praznom hodu, i ugljen monoksida (CO) i koeficijenta viška zraka (λ) pri propisanom povišenom broju obrtaja motora.

Ukoliko podaci proizvođača nisu poznati onda za vozilo na radnoj temperaturi motora nije dozvoljeno da izduvni gas sadrži više od 0,3 % vol. ugljen monoksida (CO) pri broju obrtaja motora u praznom hodu, i više od 0,2% vol. ugljen monoksida (CO) uz vrijednost koeficijenta viška zraka (λ) u opsegu od 0,97 do 1,03 pri konstantnom broju obrtaja motora od najmanje 2000 min⁻¹.

(4) Vozilo sa motorom sa samopaljenjem (dizel motor).

Srednji koeficijent apsorpcije svjetlosti ispušnog gasa (k) mora zadovoljiti normative navedene u tč. a) i b) ovog stavka.

Srednji koeficijent apsorpcije svjetlosti ispušnog gasa (k) se određuje na radnoj temperaturi motora. Srednji koeficijent apsorpcije svjetlosti ispušnog gasa (k) se izračunava kao srednja vrijednost najmanje tri mjerenja vrijednosti koeficijenta apsorpcije svjetlosti metodom slobodnog ubrzanja od (propisanog) broja obrtaja u praznom hodu do (propisanog) najvećeg dozvoljenog broja obrtaja. Pri tome, nije dozvoljeno da rasipanje rezultata mjerenja koji ulaze u izračunavanje srednje vrijednosti, izračunato kao apsolutna vrijednost razlike najveće i najmanje vrijednosti koeficijenta apsorpcije svjetlosti, bude veće od 0,5 m⁻¹.

a) Za vozilo koje je prvi put registrovano u Bosni i Hercegovini prije 11. travnja 2007. godine nije dozvoljeno da je srednji koeficijent apsorpcije svjetlosti ispušnog gasa veći od:

- 1) 3,22 m⁻¹, ukoliko snaga motora nije veća od 73,5 kW;
- 2) 2,44 m⁻¹, ukoliko je snaga motora veća od 73,5 kW.

b) Za vozilo koje je prvi put registrovano u Bosni i Hercegovini od 11. travnja 2007. godine, na radnoj temperaturi motora, nije dozvoljeno da premaši od proizvođača propisanu vrijednost srednjeg koeficijenta apsorpcije svjetlosti ispušnog gasa (k). Ukoliko podaci proizvođača nisu poznati nije dozvoljeno da srednji koeficijent apsorpcije svjetlosti ispušnog gasa veći od:

- 1) 2,5 m⁻¹, u slučaju vozila sa usisnim motorom;
- 2) 3,0 m⁻¹, u slučaju vozila sa prehranjivanim motorom;
- 3) 1,5 m⁻¹, u slučaju vozila koje je proizvedeno nakon 31. prosinca 2008. godine i odgovara zahtjevima jednoobraznih tehničkih uvjeta u pogledu emisije gasovitih zagađivača nivoa "euro 4" ili višeg, izuzev vozila iz alineje 4) ove točke;
- 4) 0,7 m⁻¹, u slučaju vozila koje odgovara zahtjevima jednoobraznih tehničkih uvjeta u pogledu emisije gasovitih zagađivača nivoa "euro 6" ili višeg, i koje je prvi put registrovano u Bosni i Hercegovini nakon dana stupanja na snagu ovih izmjena i dopuna.

(5) Vozila koja za pogon koriste više vrsta goriva, projektovana i izvedena da u jednom trenutku budu pogonjena samo jednom vrstom goriva, pri korišćenju svake od tih vrsta goriva moraju zadovoljiti granične vrijednosti iz st. (3) i (4).

(6) Izuzetno od stavka (5) ovog članka, vozilo sa motorom sa prinudnim paljenjem (OTO motor) koje može biti napajano i tečnim (benzinom) i gasovitim gorivom, kod koga je sustav za napajanje tečnim gorivom ugrađen samo u svrhu alternative u nužnim slučajevima ili pokretanja motora i kod koga zapremina rezervoara za tečno gorivo nije veća od 15 litara smatraće se vozilom pogonjenim gasovitim gorivom.

(7) Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na:

- a) vozila oružanih snaga BiH;
- b) vozila policijskih agencija u BiH, ako je konstruktivno izvedeno kao vozilo usko specijalizirane namjene i kao takvo se ne koristi u drugim segmentima društva;
- c) vozila sa oto motorom proizvedena prije 01. siječnja 1970. godine.
- d) vozila sa dizel motorom koja su proizvedena prije 01. siječnja 1980.

Članak 42.

Članak 159. stavak (2), se mijenja i glasi:

"(2) Tehnički normativi za ocjenu efikasnosti sustava kočenja motornih i priključnih vozila iznose:

KATEGORIJA VOZILA	RADNO KOČENJE			POMOĆNO KOČENJE		
	Koe-fici-jent koče-nja	Sila aktiviranja		Koe-fici-jent kočenja	Sila aktiviranja	
		Nožno aktivira-nje	Ručno aktivira-nje		Nožno aktiviranje	Ručno aktiviranje
z ≥ [%]	F ≤ [daN]	F ≤ [daN]	z ≥ [%]	F ≤ [daN]	F ≤ [daN]	
L1, L2, L6	40 (35 ¹)	50	20 (25 ¹)	20	50	20
L3, L4, L5, L7	45 (35 ¹)	50	20 (25 ¹)	20	50	20
M1	50	50	-	20	50	40
M2, M3	50	70	-	20	70	60
N1, N2, N3	45	70	-	20	70	60
O1, O2, O3, O4	45	pk ≤ 6,5 bar	-	-	-	-
Traktori	25	60	40	15	60	40
Traktorske prikolice	25	-	-	-	-	-

Članak 43.

Članak 164. se mijenja i glasi:

"Članak 164.

- (1) Nije dozvoljeno da najviša razina vanjske buke motornog vozila kategorije L, M ili N u stanju mirovanja premaši od proizvođača propisanu vrijednost uvećanu za 5 dB(A).
- (2) Za vozila koja su u uporabi duže od jedne godine, granica iz stavka (1) ovog članka dodatno se uvećava za 5 dB(A).
- (3) Ukoliko podaci proizvođača iz stavka (1) ovog članka nisu poznati najviša dozvoljena razina vanjske buke motornog vozila u stanju mirovanja iznosi 107 dB(A).
- (4) Vanjska buka motornog vozila u stanju mirovanja mjeri se prema metodologiji opisanoj u BAS ISO 5130:2006, uređajem za mjerenje buke najmanje klase II.
- (4) Odredbe ovog članka ne odnose se na vozilo koje je proizvedeno, odnosno proizvedeno i prvi put registrovano prije 01. siječnja 1972. godine, te na vozilo oružanih snaga BiH i policijskih agencija u BiH, ako je konstruktivno izvedeno kao vozilo usko specijalizirane namjene i kao takvo se ne koristi u drugim segmentima društva."

Članak 44.

Iza članka 165. dodaju se novi čl. 165a. i 165b. koji glase:

"Članak 165a.

Izuzetno od odredbi ovog pravilnika dozvoljeno je da:

¹ Odnosi se na vozilo prvi put registrovano u BiH prije 11. travnja 2007. godine.

- a) motorna vozila sa dva kotača sa motorom čija radna zapremina u slučaju toplotnih motora nije veća od 50 cm³ i čija najveća konstruktivna brzina nije veća od 50 km/h, bez obzira na način pogona, razvrstana u kategoriju L3 (L3e) alternativno ispunjavaju zahtjeve ovog pravilnika za vozila kategorije L1 (L1e);
- b) motorna vozila sa tri kotača, sa bilo kakvim rasporedom kotača, sa motorom čija radna zapremina u slučaju toplotnih motora nije veća od 50 cm³ i čija najveća konstruktivna brzina nije veća od 50 km/h, bez obzira na način pogona, razvrstana u kategoriju L4 (L4e) ili L5 (L5e) alternativno ispunjavaju zahtjeve ovog pravilnika za vozila kategorije L2 (L2e);.

Članak 165b.

- (1) Skup motokultivatora i priključnog vozila mora ispunjavati samo tehničke uvjete propisane ovim članakom, bez obzira na druge odredbe ovog pravilnika.
- (2) Na prednjoj strani motokultivatora, u ravni okomitoj na srednju podužnu ravan vozila, mora biti ugrađeno najmanje jedno svjetlo koje emituje svjetlost bijele boje, tako da je ona vidljiva samo za sudionike u prometu koji se nalaze ispred vozila i da ne izaziva nelagodu kod vozača i drugih učesnika u prometu.
- (3) Na zadnjoj strani priključnog vozila motokultivatora, u ravni okomitoj na srednju podužnu ravan vozila, moraju biti ugrađena:
 - a) dva (pozicijska) svjetla, na istoj visini i simetrično u odnosu na srednju podužnu ravan vozila, koja emituju svjetlost crvene boje tako da je ona vidljiva samo za sudionike u prometu koji se nalaze iza vozila i da ne izaziva nelagodu kod vozača i drugih učesnika u prometu;
 - b) dva crvena katadioptera u obliku istostraničnog trokuta sa stranicom od najmanje 15 cm, na istoj visini i simetrično u odnosu na srednju podužnu ravan vozila, s vrhom okrenutim prema gore, tako da rastojanje reflektujućih površina katadioptera nije manje od 0,4 m i reflektujuća površina katadioptera nije na udaljenosti manjoj od 0,25 m ni većoj od 1,2 m od stajne površine.
- (4) Na prednjoj strani priključnog vozila motokultivatora, u ravni okomitoj na srednju podužnu ravan vozila, simetrično u odnosu na nju i na istoj visini, moraju biti ugrađena dva bijela netrougaona katadioptera, tako da rastojanje reflektujućih površina katadioptera nije manje od 0,4 m i reflektujuća površina katadioptera nije na udaljenosti manjoj od 0,25 m ni većoj od 1,2 m od stajne površine.
- (5) Oznaka za obilježavanje sporih vozila, postavlja se na zadnjoj strani priključnog vozila motokultivatora na način propisan člankom 156. ovog pravilnika.
- (6) Registarska tablica postavlja se jedna, na zadnjoj strani priključnog vozila, između katadioptera.
- (7) U slučaju da su kotači priključnog vozila motokultivatora izvedeni van tovarnog sanduka moraju imati blatobrane, izvedene tako da prekrivaju najmanje gornju trećinu obima kotača.
- (8) Veza između motokultivatora i priključnog vozila mora biti pouzdana.
- (9) Uređaj za upravljanje (upravljač) mora biti pouzdan i izveden tako da vozač može na prikladan i siguran način mijenjati pravac kretanja skupa.
- (10) Na skupu motokultivatora i priključnog vozila mora biti izveden kočni sustav koji se može aktivirati tokom

kretanja skupa i koji djeluje na sve točkove najmanje jedne osovine, bilo motokultivatora, bilo priključnog vozila. Vozač mora moći aktivirati kočni sustav sjedeći na mjestu za vozača, držeći pri tome barem jednu ruku na komandi upravljača u svrhu upravljanja skupom. Mora biti omogućeno postepeno mijenjanje kočnog dejstva, odnosno vozač mora u bilo kom trenutku imati mogućnost da djelujući na komandu dovoljno precizno podešava (povećava ili smanjuje) kočnu silu. Kočna sila mora biti ravnomjerno raspoređena na lijeve i desne točkove iste osovine.

- (11) Pri ispitivanju efikasnosti kočnog sustava skupa (motokultivator sa priključnim vozilom) na način opisan u stavku (9) članka 159. ovog pravilnika mora biti postignuto usporenje od najmanje 2,0 m/s².

Članak 45.

- (1) Važeća klasifikacija primjenjivaće se na vozila koja su već registrovana u Bosni i Hercegovini, kao i na vozila koja će se prvi put registrirati, a u trenutku proizvodnje su prema istoj klasifikovana.
- (2) Nova klasifikacija koja je data u Privitku 1. ovog pravilnika postaje privitak 6. pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u prometu na cestama i čini njegov sastavni dio, primjenjuje se na vozila koja se prvi put registriraju u Bosni i Hercegovini, a u trenutku proizvodnje su prema njoj klasifikovana (podatak iz izjave o usklađenosti "COC dokument - Certificate of Conformity" dokumenta, odnosno potvrde proizvođača).
- (3) Nova klasifikacija iz stavka (2) ovog članka primjenjuje se za sva vozila koja se prvi put registriraju u Bosni i Hercegovini počevši od 01.11.2019. godine.
- (4) Klasifikacija iz stavka (2) ovog članka primjenjuje se i na vozila kategorija R i S koja se prvi put registriraju u Bosni i Hercegovini.

Članak 46.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-04-02-2-932/2019

28. ožujka 2019. godine
SarajevoZamjenik ministra
Saša Dalipagić, v. r.

Privitak br. 1

KLASIFIKACIJA VOZILA KLASIFIKACIJA VOZILA, TERMINI I DEFINICIJE

Ova klasifikacija vozila sadrži odredbe koje su sukladne aktima:

- Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Europu (UNECE):
- Konsolidovana (ujedinjena), rezolucija (odluka), o konstrukciji vozila Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija za Europu (R.E.3), **Consolidated Resolution on the Construction of Vehicles (R.E.3)**
- ECE pravilnik broj 36 o jedinstvenim odredbama o homologaciji velikih vozila za prijevoz putnika s obzirom na njihovu opću konstrukciju
- ECE pravilnik broj 52 o jedinstvenim odredbama o homologaciji M2 i M3 vozila malog kapaciteta s obzirom na njihovu opću konstrukciju
- ECE pravilnik broj 107 o jedinstvenim odredbama o homologaciji vozila kategorije M2 i M3 s obzirom na njihovu opću konstrukciju

- Europske unije:
- EU Uredbe:
- **Uredba Europskog parlamenta i Vijeća, broj 167/2013 o homologaciji i nadzoru tržišta traktora za poljoprivredu i šumarstvo**
- **Uredba Europskog parlamenta i Vijeća, broj 168/2013 o homologaciji i nadzoru tržišta vozila na dva ili tri kotača i četverocikala**
- EU Direktive:
- **Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća, broj 2007/46/EZ o uspostavi okvira za homologaciju motornih vozila i njihovih prikolica te sustava, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila**
- Bosne i Hercegovine:
- **Zakon o osnovama sigurnosti prometa na cestama u Bosni i Hercegovini**
- **Pravilnik o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u prometu na cestama**
- **BAS ISO 3833:2003-Cestovna vozila-Tipovi-Termini i definicije**

1. MOTOCIKLI, TRICIKLI I ČETVEROCIKLI

Vozila kategorije L: motorna vozila na dva ili tri kotača, kao i četverocikli.

Dvostruki točkovi: podrazumijeva dva kotača ugrađena na istu osovinu koji se smatraju jednim točkom, pri čemu je udaljenost središta njihovih područja dodira s tlom jednaka ili manja od 460 mm;

Vozila kategorije L se dijele u sljedeće kategorije, potkategorije i pot-potkategorije:

Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
L1e-L7e	Sva vozila kategorije L	(1) dužina $\leq 4\ 000$ mm ili $\leq 3\ 000$ mm za vozilo L6e-B ili $\leq 3\ 700$ mm za vozilo L7e-C, i (2) širina $\leq 2\ 000$ mm ili $\leq 1\ 000$ mm za vozilo L1e ili $\leq 1\ 500$ mm za vozilo L6e-B ili L7e-C i (3) visina $\leq 2\ 500$ mm
Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
L1e	Moped	(4) dva kotača i motorni pogon i (5) radna zapremina motora ≤ 50 cm ³ , ako je dio konfiguracije pogona vozila motor s unutarnjim sagorijevanjem s vanjskim izvorom paljenja, i (6) najveća konstrukcijski određena brzina vozila ≤ 45 km/h, i (7) najveća trajna nazivna ili neto snaga ⁽¹⁾ $\leq 4\ 000$ W, i (8) najveća dozvoljena masa = najveća tehnički dozvoljena masa deklarirana od strane proizvođača ili manja od nje sukladno propisima u BiH, i
Potkategorije	Naziv potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u potkategorije
L1e-A	Moped niskih performansi	(9) bicikli, konstruisani za uporabu pedala, opremljeni pomoćnim pogonom, čija je glavna namjena pomoći pri pogonu na pedale, i (10) doprinos (izlazna snaga), pomoćnog pogonskog agregata se prekida pri brzini vozila ≤ 25 km/h, i (11) najveća trajna nazivna ili neto snaga ⁽¹⁾ $\leq 1\ 000$ W, a u slučaju elektromotora kao pomoćnog pogonskog agregata najveća trajna nazivna snaga > 250 W i $\leq 1\ 000$ W, i (12) bicikl s motorom s tri ili četiri kotača, koji ispunjava posebne dodatne kriterije za razvrstavanje u potkategorije od (9) do (11), smatra se tehnički ekvivalentom vozilu L1e-A na dva kotača.
L1e-B	Moped	(9) sva druga vozila kategorije L1e, koje nije moguće razvrstati sukladno kriterijima od (9) do (12) za vozilo L1e-A.

Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
L2e	Laki tricikl- Moped na tri kotača	(4) tri kotača i motorni pogon, i (5) radna zapremina motora ≤ 50 i cm ³ , ako je dio konfiguracije pogona vozila motor s unutarnjim sagorijevanjem s vanjskim izvorom paljenja, odnosno ≤ 500 cm ³ u slučaju motora sa samopaljenjem, i (6) najveća konstrukcijski određena brzina vozila ≤ 45 km/h, i (7) najveća trajna nazivna ili neto snaga ⁽¹⁾ $\leq 4\ 000$ W, i (8) masa vozila u voznom stanju ≤ 270 kg, i (9) opremljen najviše sa dva sjedišta, uključujući sjedište vozača, i
Potkategorije	Naziv potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u potkategorije
L2e-P	Putnički laki tricikl-putnički moped na tri kotača	(10) vozilo L2e osim vozila koja ispunjavaju posebne kriterije za razvrstavanje u potkategoriju L2e-U.
L2e-U	Teretni laki tricikl-teretni moped na tri kotača	(10) isključivo konstruiran za prijevoz tereta s otvorenim ili zatvorenim, pretežno ravnom i vodoravnom površinom za uтовar, koji ispunjava sljedeće kriterije: (a) dužina tovarnog prostora X širina tovarnog prostora $\geq 0,3$ X dužina vozila X širina vozila ili (b) površina tovarnog prostora, kako je određena gore, koja se upotrebljava za ugradnju mašina i/ili opreme, i (c) sa tovarnim prostorom koji je krutom pregradom odvojeno od prostora za putnike, i (d) površina tovarnog prostora može prijenositi najmanju zapreminu koja odgovara kocki sa stranicom od 600 mm.
Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
L3e ⁽²⁾	Motocikl	(4) dva kotača i motorni pogon, i (5) najveća dozvoljena masa = najveća tehnički dozvoljena masa deklarirana od strane proizvođača ili manja od nje sukladno propisima u BiH, i (6) vozilo na dva kotača koje ne može biti razvrstano kao vozilo kategorije L1e.
Potkategorije	Naziv potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u potkategorije
L3e-A1	Motocikl male snage	(7) radna zapremina motora ≤ 125 cm ³ , i (8) najveća trajna nazivna ili neto snaga ⁽¹⁾ ≤ 11 kW, i (9) omjer snaga ⁽¹⁾ /masa vozila u voznom stanju $\leq 0,1$ kW/kg.
L3e-A2	Motocikl srednje snage	(7) najveća trajna nazivna ili neto snaga ⁽¹⁾ ≤ 35 kW, i (8) omjer snaga ⁽¹⁾ /masa vozila u voznom stanju $\leq 0,2$ kW/kg, i (9) nije izvedeno iz vozila sa motorom snage veće od njegove dvostruke snage ⁽¹⁾ , i (10) vozilo L3e koje se ne može razvrstati prema dodatnim kriterijima (7), (8) i (9) vozila L3e-A1 za razvrstavanje u potkategorije.
L3e-A3	Motocikl velike snage	(7) sva druga vozila L3e, koje nije moguće razvrstati u potkategorije L3e-A1 ili L3e-A2.
Pot-potkategorija	Naziv pot-potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u pot-potkategorije
		vozila L3e-A1 L3e-A2 ili L3e-A3
L3e-AxE (x=1, 2 ili 3)	Motocikl "Enduro"	(a) visina sjedišta ≥ 900 mm, i (b) najmanja udaljenost od tla (klirens) ≥ 310 mm, i (c) ukupni omjer prijenosa u najvišem stupnju prijenosa (primarni omjer prijenosa \times sekundarni omjer prijenosa u najvišem stupnju prijenosa \times konačni prenosni omjer pogona) $\geq 6,0$ i (d) masa vozila u voznom stanju uvećana za masu pogonskih baterija (akumulatora), u slučaju električnog ili hibridnog električnog pogona ≤ 140 kg, i (e) nema sjedišta za putnika.
L3e-AxT (x=1, 2 ili 3)	Motocikl "Trial"	(a) visina sjedišta ≤ 700 mm, i (b) najmanja udaljenost od tla (klirens) ≥ 280 mm i (c) kapacitet rezervoara za gorivo ≤ 4 litre, i (d) ukupni omjer prijenosa u najvišem stupnju prijenosa (primarni omjer prijenosa \times sekundarni

Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
L4e	Motocikl sa bočnom prikolicom	(4) na osnovu vozila, koje ispunjava kriterije za razvrstavanje u kategoriju i potkategorije vozila L3e, i (5) osnovno vozilo na motorni pogon opremljeno jednom bočnom prikolicom, i (6) najviše četiri sjedišta, uključujući sjedišta vozača, i (7) najviše dva sjedišta za putnike u bočnoj prikolici, i (8) najveća dozvoljena masa = najveća tehnički dozvoljena masa deklarirana od strane proizvođača ili manja od nje sukladno propisima u BiH.
Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
L5e	Tricikl	(4) tri kotača i motorni pogon, i (5) masa vozila u voznom stanju $\leq 1\ 000$ kg, i (6) vozilo na tri kotača koje ne može biti razvrstano kao vozilo L2e, i
Potkategorije	Naziv potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u potkategorije
L5e-A	Putnički tricikl	(7) vozilo L5e drukčije od onih koja ispunjavaju posebne kriterije za razvrstavanje za vozilo L5e-B, i (8) s najviše pet sjedišta uključujući sjedište vozača.
L5e-B	Teretni tricikl	(7) konstruirano za prijevoz tereta sa zatvorenim prostorom za smještaj vozača i putnika kome se može pristupiti sa najviše tri strane, i (8) opremljeno najviše sa dva sjedišta uključujući sjedište vozača, i (9) isključivo konstruirano za prijevoz tereta s otvorenom ili zatvorenom, pretežno ravnom i vodoravnom površinom za utovar, koje ispunjava sljedeće kriterije: (a) dužina tovarnog prostora \times širina tovarnog prostora $\geq 0,3 \times$ dužina vozila \times širina vozila, ili (b) površina tovarnog prostora, kako je određena gore, koja se upotrebljava za ugradnju mašina i/ili opreme, i (c) sa tovarnim prostorom koji je krutom pregradom odvojen od prostora za putnike, i (d) površina tovarnog prostora koja može prijenositi najmanju zapreminu koja odgovara kocki sa stranicom od 600 mm.
Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
L6e	Laki četverocikl	(4) četiri kotača i motorni pogon, i (5) najveća konstrukcijski određena brzina vozila ≤ 45 km/h, i (6) masa vozila u voznom stanju ≤ 425 kg, i (7) radna zapremina motora ≤ 50 cm ³ , ako je motor s unutarnjim sagorijevanjem s vanjskim izvorom paljenja, odnosno ≤ 500 cm ³ ako je motor sa samopaljenjem dio pogonskog sustava vozila, i (8) opremljen najviše sa dva sjedišta, uključujući sjedište vozača, i
Potkategorije	Naziv potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u potkategorije
L6e-A	Laki četverocikl	(9) vozilo L6e koje ne ispunjava posebne zahtjeve za razvrstavanje za vozilo L6e-B, i (10) najveća trajna nazivna ili neto snaga ⁽¹⁾ $\leq 4\ 000$ W.
L6e-B	Zatvoreni laki četverocikl	(9) zatvoren prostor za vozača i putnike dostupan s najviše tri strane, i (10) najveća trajna nazivna ili neto snaga ⁽¹⁾ $\leq 6\ 000$ W, i
Pot-potkategorije	Naziv pot-potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u pot-potkategorije osim kriterija za potkategoriju vozila L6e-BU
L6e-BP	Putnički zatvoreni laki četverocikl	(11) vozilo L6e-B uglavnom konstruirano za prijevoz putnika, i (12) vozilo L6e-B drukčije od onih koja ispunjavaju posebne kriterije za razvrstavanje za vozilo L6e-BU.
L6e-BU	Teretni zatvoreni laki četverocikl	(11) isključivo konstruirano za prijevoz tereta s otvorenom ili zatvorenom, pretežno ravnom i vodoravnom površinom za utovar, koje ispunjava sljedeće kriterije: (a) dužina tovarnog prostora \times širina tovarnog prostora $\geq 0,3 \times$ dužina vozila \times širina vozila ili

Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
L7e	Četverocikl	(b) površina tovarnog prostora, kako je određena gore, koja se upotrebljava za ugradnju mašina i/ili opreme, i (c) tovarni prostor krutom pregradom odvojen od prostora za putnike, i (d) površina tovarnog prostora koja može prijenositi najmanju zapreminu koja odgovara kocki sa stranicom od 600 mm.
Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
L7e	Četverocikl	(4) četiri kotača i motorni pogon, i (5) masa vozila u voznom stanju: (a) ≤ 450 kg, u slučaju vozila namijenjenog za prijevoz putnika, (b) ≤ 600 kg, u slučaju vozila namijenjenog za prijevoz tereta, i (6) vozilo L7e koje ne može biti razvrstano kao vozilo L6e, i
Potkategorije	Naziv potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u potkategorije
L7e-A	Četverocikl	(7) vozilo L7e koje ne ispunjava posebne zahtjeve za razvrstavanje za vozilo L7e-B ili L7e-C, i (8) vozilo konstruirano samo za prijevoz putnika, i (9) najveća trajna nazivna ili neto snaga ⁽¹⁾ ≤ 15 kW, i
Pot-potkategorije	Naziv pot-potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u pot-potkategoriju
L7e-A1	Četverocikl A1	(10) najviše dva sjedišta u obliku sedla ⁽³⁾ , uključujući sjedište za vozača, i (11) ručka za upravljanje
L7e-A2	Četverocikl A2	(10) vozilo L7e-A koje ne ispunjava posebne zahtjeve za razvrstavanje za vozilo L7e-A1, i (11) najviše dva sjedišta koja nisu u obliku sedla ⁽³⁾ , uključujući sjedište za vozača.
Potkategorije	Naziv potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u potkategorije
L7e-B	Terenski četverocikl	(7) vozilo L7e koje ne ispunjava posebne zahtjeve za razvrstavanje za vozilo L7e-C, i (8) klirens ≥ 180 mm, i
Pot-potkategorije	Naziv pot-potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u pot-potkategoriju
L7e-B1	Terenski četverocikl B1	(9) najviše dva sjedišta u obliku sedla, uključujući sjedište za vozača, i (10) opremljeno ručkom za upravljanje, i (11) najveća konstrukcijski određena brzina ≤ 90 km/h, i (12) omjer razmaka osovina i klirensa ≤ 6 .
L7e-B2	Terenski četverocikl B2	(9) vozilo L7e-B, koje se ne može razvrstati u pot-potkategoriju L7e-B1, i (10) najviše tri sjedišta koja nisu u obliku sedla od kojih su dva postavljena uporedno, uključujući sjedište za vozača, i (11) najveća trajna nazivna ili neto snaga ⁽¹⁾ ≤ 15 kW, i (12) omjer razmaka osovina i klirensa ≤ 8 .
Potkategorije	Naziv potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u potkategorije
L7e-C	Zatvoreni četverocikl	(7) vozilo L7e koje ne ispunjava posebne zahtjeve za razvrstavanje za vozilo L7e-B, i (8) najveća trajna nazivna ili neto snaga ⁽¹⁾ ≤ 15 kW, i (9) najveća konstrukcijski određena brzina ≤ 90 km/h, i (10) zatvoren prostor za vozača i putnike dostupan s najviše tri strane, i
Pot-potkategorije	Naziv pot-potkategorije	Dodatni kriteriji za razvrstavanje u pot-potkategorije osim kriterija za potkategoriju vozila L7e-C
L7e-CP	Putnički zatvoreni četverocikl	(11) vozilo L7e-C koje ne ispunjava posebne zahtjeve za razvrstavanje u pot-potkategorije L7e-CU, i (12) najviše četiri sjedišta koja nemaju oblik sedla, uključujući sjedište za vozača.
L7e-CU	Teretni zatvoreni četverocikl	(11) isključivo konstruirano za prijevoz tereta s otvorenom ili zatvorenom, pretežno ravnom i vodoravnom površinom za utovar, koje ispunjava sljedeće kriterije: (a) dužina tovarnog prostora \times širina tovarnog prostora $\geq 0,3 \times$ dužina vozila \times širina vozila ili (b) površina tovarnog prostora, kako je određena gore, koja se upotrebljava za ugradnju mašina i/ili opreme, i (c) tovarni prostor krutom pregradom odvojen od prostora za putnike, i (d) površina tovarnog prostora koja može prijenositi

		najmanju zapreminu koja odgovara kocki sa stranicom od 600 mm, i (12) najviše dva sjedišta koja nemaju oblik sedla uključujući sjedište za vozača.
Napomene:		
<p>(¹) Granične vrijednosti za snagu zasnivaju se na najvećoj neprekidnoj nazivnoj snazi za vozila na električni pogon i najvećoj neto snazi za vozila pogonjena motorom s unutarnjim sagorijevanjem.</p> <p>Pod masom se podrazumijeva masa vozila u voznom stanju.</p> <p>Masa vozila u voznom stanju označava masu neopterećenog vozila spremnog za uobičajenu upotrebu i uključuje masu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehničkih težnosti; - standardne opreme; - goriva u rezervoarima napunjenim najmanje do 90% njihovog kapaciteta; - ako se za pogon koristi mješavina gorivo/ulje uključuje se masa mješavine, izuzev u slučaju gdje su gorivo i ulje smješteni odvojeno kada se uključuje samo masa goriva, - ako se za pogon koristi gasno gorivo (u gasovitoj ili tečnoj fazi), ili komprimovani vazduh može se za masu goriva usvojiti 0 kg; - nadgradnje, kabine, vrata; - stakala, vučnog uređaja, rezervnog kotača i alata. <p>Masa vozila u voznom stanju ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - masu vozača (75 kg), i putnika (65 kg); - masu uređaja i opreme ugrađene u tovarni prostor (platformu); - masu pogonskih baterija (akumulatora), u slučaju električnih ili hibridnih električnih vozila; - masu sustava za napajanje gasnim gorivom i rezervoara za njegovo skladištenje, u slučaju pogona na jednu, dvije ili više vrsta goriva; - masu rezervoara za skladištenje komprimovanog vazduha, u slučaju pogona komprimovanim vazduhom. <p>(²) Daljnje klasificiranje vozila L3e prema tome je li njegova konstrukcijska brzina vozila manja ili jednaka 130 km/h ili veća od 130 km/h neovisno je o njegovom daljnjem klasificiranju prema radnom učinku pogona u razrede L3e-A1 (kod kojih vjerovatno nije moguće postići brzinu od 130 km/h), L3e-A2 ili L3e-A3.</p> <p>(³) Sedlo-oblik sjedišta na kojem se sjedi u položaju za "jahanje".</p>		

2. VOZILA ZA PRIJEVOZ PUTNIKA

Kategorija M: motorno vozilo na najmanje četiri kotača konstruirano i namijenjeno prvenstveno za prijevoz putnika i njihovog prtljaga.

Vozila kategorije M se dijele u tri skupine:

Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
M1	Putnički automobil	vozila namijenjena za prijevoz putnika koja, osim sjedišta vozača, imaju najviše osam sjedišta.
M2	Autobus	vozila namijenjena za prijevoz putnika koja, osim sjedišta vozača, imaju više od osam sjedišta i čija najveća dozvoljena masa nije veća od 5 tona.
M3	Autobus	vozila namijenjena za prijevoz putnika koja, osim sjedišta vozača, imaju više od osam sjedišta i čija je najveća dozvoljena masa veća od 5 tona.

Vozila kategorije M2 i M3 se dijele u dvije podkategorije:

Kategorija	Naziv potkategorije	Naziv klase	Opći kriteriji za razvrstavanje
M2 i M3	Veliki autobusi - vozila koja prijevoze više od 22 putnika ne računajući vozača	Klasa I	(gradski autobus), vozilo ima sjedišta i prostor za putnike koji stoje i koji dopušta intezivirano kretanje putnika.
		Klasa II	(međugradski autobus), vozilo je uglavnom konstruirano za putnike koji sjede, ali ima mogućnost za prijevoz putnika koji stoje u prolazu između sjedišta i/ili u prostoru za stajanje koji ne prelazi širinu prostora dva dupla sjedišta.
		Klasa III	(turistički autobus), vozilo konstruirano isključivo za putnike koji sjede.
M2 i M3	Mali autobusi - vozila za prijevoz do 22 putnika ne računajući vozača	Klasa A	vozila konstruisana za prijevoz putnika koji stoje, a imaju i sjedišta.
		Klasa B	vozila nisu konstruisana za prijevoz putnika koji stoje.

3. TERETNA MOTORNA VOZILA

Kategorija N: motorno vozilo na najmanje četiri kotača konstruirano i namijenjeno prvenstveno za prijevoz tereta.

Vozila kategorije N se dijele u tri skupine:

Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
N1	Teretno vozilo	vozila namijenjena za prijevoz tereta, čija najveća dozvoljena masa nije veća od 3,5 tona ($\leq 3,5$ tona).
N2	Teretno vozilo	vozila namijenjena za prijevoz tereta, čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 tona, ali nije veća od 12 tona ($> 3,5$ tona i ≤ 12 tona).
N3	Teretno vozilo	vozila namijenjena za prijevoz tereta, čija najveća dozvoljena masa prelazi 12 tona (> 12 tona).

Kriteriji za razvrstavanje vozila u kategoriju N se nalaze u Dodatku 3.

4. PRIKLJUČNA VOZILA

Kategorija O: vozilo na kotačima bez pogonskog agregata koje je konstruirano i osposobljeno za priključenje uz motorno vozilo (L, M, N), i namijenjeno za prijevoz lica ili/i tereta ili vršenje određenog rada, ili za smještaj lica.

Vozila kategorije O se dijele u četiri skupine:

Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
O1	Priključno vozilo	priključna vozila čija najveća dozvoljena masa nije veća od 0,75 tona ($\leq 0,75$ tona).
O2		priključna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 0,75 tona, ali nije veća od 3,5 tona, ($> 0,75$ tona i $\leq 3,5$ tona).
O3		priključna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 tona, ali nije veća od 10 tona, ($> 3,5$ tona i ≤ 10 tona).
O4		priključna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 10 tona (> 10 tona).

5. TRAKTORI

Traktor je motorno vozilo na kotačima za poljoprivredu ili šumarstvo, koje ima najmanje dvije osovine i čija najveća konstruktivna brzina nije manja od 6 km/h, a čija je glavna funkcija u njegovoj vučnoj snazi i koje je po konstrukciji hodnog sustava, uređajima i opremi namijenjeno da vuče, gura, nosi, odnosno pogoni u kretanju ili mjestu priključne uređaje, oruđa i mašine za obavljanje određenih radova u poljoprivredi ili šumarstvu, ili da vuče priključna vozila, i koje se može prilagoditi da nosi teret pri radu u poljoprivredi ili šumarstvu, i može biti opremljeno sa jednim ili više sjedišta za putnike.

Traktori se dijele u dvije skupine:

- traktori na kotačima-kategorija T i
- traktori na gusjenicama-kategorija C

5.1. TRAKTORI NA KOTAČIMA

Kategorija T: obuhvata sve traktore na kotačima. Svaka kategorija traktora na kotačima dopunjena je na kraju indeksom "a" ili "b" sukladno konstrukcijski određenom brzinom:

- "a" za traktore na kotačima s najvećom konstrukcijski određenom brzinom manjom ili jednakom 40 km/h;
- "b" za traktore na kotačima s najvećom konstrukcijski određenom brzinom većom od 40 km/h.

Vozila kategorije T se dijele u četiri skupine:

Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
T1	Traktor na kotačima	traktori na kotačima, s razmakom kotača na osovini najbližoj vozaču jednakim ili većim od 1150 mm, mase neopterećenog traktora u voznom stanju veće od 600 kg i klirensa koji nije veći od 1000 mm.
T2		traktori na kotačima, s razmakom kotača manjim od 1150 mm, mase neopterećenog traktora u voznom stanju veće od 600 kg i klirensa koji nije veći od 600 mm; kad je omjer visine težišta traktora (mjereno od tla), i srednje

		vrijednosti razmaka kotača svake osovine veći od 0,90, najveća konstrukcijska brzina je ograničena na 30 km/h.
T3		traktori na kotačima s masom neopterećenog traktora u voznom stanju koja nije veća od 600 kg.
		traktori na kotačima s posebnom namjenom:
	T4.1	kategorija T4.1 (traktori s velikim klirensom), obuhvata traktore konstruirane za rad s visokom naraslim kulturama kao što su biljke vinove loze. Oni imaju uzdignutu šasiju ili dio šasije što im omogućava kretanje prema naprijed uporedno s biljnim usjevom s lijevim i desnim kotačima sa svake strane jednog ili više redova usjeva.
T4		Namijenjeni su za uređaje i opremu za prenošenje ili obradu koji se mogu pričvrstiti sprjeda, između osovine, pozadi ili na platformu. Kada je traktor u radnom položaju, klirens okomito na red s usjevima je veći od 1000 mm. Ako je omjer visine težišta traktora mjereno od tla, pri uporabi uobičajenih guma, i srednje vrijednosti razmaka kotača svake osovine veći od 0,90, najveća konstrukcijska brzina ne smije premašiti 30 km/h.
	T4.2	kategorija T4.2 (vrlo široki traktori), obuhvata traktore za koje su karakteristične široke dimenzije i prvenstveno su namijenjeni za obrađivanje velikih poljoprivrednih površina.
	T4.3	kategorija T4.3 (traktori s malim klirensom), obuhvata traktore s pogonom na četiri kotača čija je priključna oprema namijenjena za upotrebu u poljoprivredi ili šumarstvu i koji su značajni po nosećem okviru, i opremljeni s jednim ili više (izlaznih), priključnih pogonskih vratila, čija najveća dozvoljena masa nije veća od 10 tona, kod kojih je omjer te mase i najveće mase neopterećenog vozila u voznom stanju manji od 2,5, i imaju težište, izmjereno od tla pri uporabi uobičajenih guma, na visini manjoj od 850 mm.

5.2. TRAKTORI NA GUSJENICAMA

Kategorija C: obuhvata traktore na gusjenicama koji su pogonjeni beskrajnim gusjenicama ili kombinacijom kotača i beskrajnih gusjenica, s potkategorijama određenim analogno kategoriji T1-T4.

6. PRIKLJUČNA VOZILA ZA TRAKTORE (TRAKTORSKE PRIKOLICE)

Kategorija R (teretno priključno vozilo traktora): je priključno vozilo traktora namijenjeno prvenstveno za prijevoz tereta. Svaka kategorija traktorske prikolice dopunjena je na kraju indeksom "a" ili "b", sukladno njezinom konstrukcijski određenom brzinom:

- "a" za prikolice s najvećom konstrukcijski određenom brzinom manjom ili jednakom 40 km/h;
- "b" za prikolice s najvećom konstrukcijski određenom brzinom većom od 40 km/h.

Vozila kategorije R se razvrstavaju:

Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
R1	Priključno vozilo za traktore (traktorske prikolice)	priključna vozila za traktore kod kojih zbir najvećih dozvoljenih osovinskih opterećenja ne prelazi 1,5 tona.
R2		priključna vozila za traktore kod kojih zbir najvećih dozvoljenih osovinskih opterećenja prelazi 1,5 tona, ali nije veći od 3,5 tona.
R3		priključna vozila za traktore kod kojih zbir najvećih dozvoljenih osovinskih opterećenja prelazi 3,5 tona, ali nije veći od 21 tonu.
R4		priključna vozila za traktore kod kojih zbir najvećih dozvoljenih osovinskih opterećenja prelazi 21 tonu.

7. PRIKLJUČNA VUČENA OPREMA (ZA TRAKTORE)

Kategorija S (priključna vučena oprema traktora): je priključno vozilo traktora namijenjeno prvenstveno za vršenje rada u poljoprivredi ili šumarstvu.

Svaka kategorija priključnu vučenu opremu dopunjena je na kraju indeksom "a" ili "b" sukladno njezinom konstrukcijski određenom brzinom:

- "a" za priključnu vučenu opremu s najvećom konstrukcijski određenom brzinom manjom ili jednakom 40 km/h;
- "b" za priključnu vučenu opremu s najvećom konstrukcijski određenom brzinom većom od 40 km/h.

Vozila kategorije S se dijele u dvije skupine:

Kategorija	Naziv kategorije	Opći kriteriji za razvrstavanje
S1	Priključna vučena oprema (za traktore)	priključna vučena oprema kod koje zbir najvećih dozvoljenih osovinskih opterećenja ne prelazi 3,5 tona.
S2		priključna vučena oprema kod koje zbir najvećih dozvoljenih osovinskih opterećenja prelazi 3,5 tona.

8. TERENSKA VOZILA (DODATNO RAZVRSTAVANJE VOZILA)

Kategorija G: terenska vozila (*Off-Road Vehicles*), su vozila kategorije M ili N i imaju posebne tehničke karakteristike koje omogućavaju vožnju izvan kategorisanih cesta. Za te potkategorije vozila mora se dodati slovo "G" kao sufix slovnobrojčanog oznaci kategorije vozila.

Kriteriji za razvrstavanje vozila u potkategoriju terenskih vozila

I. Vozila kategorija M1 ili N1 razvrstavaju se u potkategoriju terenskih vozila ako istovremeno zadovoljavaju sljedeće uvjete:

- (a) najmanje jedna prednja i najmanje jedna zadnja osovina su izvedene za istovremeni pogon, bez obzira može li se jedna osovina isključiti;
- (b) ugrađen je najmanje jedan mehanizam za blokiranje diferencijala ili mehanizam sa sličnim dejstvom;
- (c) mogu, bez priključnog vozila, savladati uspon od najmanje 25 %;
- (d) zadovoljavaju najmanje pet od sljedećih šest zahtjeva:
 1. prednji prilazni ugao mora biti najmanje 25 stupnjeva;
 2. zadnji prilazni ugao mora biti najmanje 20 stupnjeva;
 3. ugao prepreke mora biti najmanje 20 stupnjeva;
 4. najmanja visina iznad stajne površine (klirens), ispod prednje osovine mora biti najmanje 180 mm;
 5. klirens ispod zadnje osovine mora biti najmanje 180 mm;
 6. klirens između osovina mora biti najmanje 200 mm.

II. Vozila kategorija M2, N2 ili M3, čija najveća dozvoljena masa ne prelazi 12 tona, smatraju se terenskim vozilima ako zadovoljavaju uvjete propisane u točki (a), ili uvjete propisane u obje točke (b) i (c):

- (a) Imaju pogon na sve kotače (osovine), bez obzira može li se jedna ili više pogonskih osovina isključiti;
- (b)
 1. najmanje jedna prednja i najmanje jedna zadnja osovina su konstruirane za istovremeni pogon, bez obzira može li se jedna pogonska osovina isključiti;
 2. ugrađen je najmanje jedan mehanizam za blokiranje diferencijala ili mehanizam sa sličnim dejstvom;

3. mogu bez priključnog vozila savladati uspon od najmanje 25 %; i

(c) zadovoljavati najmanje pet od ovih šest zahtjeva ako njihova najveća dozvoljena masa ne prelazi 7,5 tona, a najmanje četiri ako njihova najveća dozvoljena masa prelazi 7,5 tona:

1. prednji prilazni ugao mora biti najmanje 25 stupnjeva;
2. zadnji prilazni ugao mora biti najmanje 25 stupnjeva;
3. ugao prepreke mora biti najmanje 25 stupnjeva;
4. klirens ispod prednje osovine mora biti najmanje 250 mm;
5. klirens između osovina mora biti najmanje 300 mm;
6. klirens ispod zadnje osovine mora biti najmanje 250 mm.

III. Vozila M3 ili N3 čija najveća dozvoljena masa prelazi 12 tona smatraju se terenskim vozilima ako zadovoljavaju uvjete propisane u točki (a), ili uvjete propisane u obje točke (b) i (c):

(a) imaju pogon na sve kotače (osovine), bez obzira može li se jedna ili više pogonskih osovina isključiti;

(b)

1. najmanje pola osovina (ili dvije od tri osovine u slučaju vozila s tri osovine i tri od pet u slučaju vozila s pet osovine), je konstruirano za istovremeni pogon, bez obzira može li se jedna pogonska osovina isključiti;
2. ugrađen je najmanje jedan mehanizam za blokiranje diferencijala ili mehanizam sa sličnim dejstvom;
3. mogu bez priključnog vozila savladati uspon od najmanje 25 %; i

(c) zadovoljavati najmanje četiri od ovih šest zahtjeva:

1. prednji prilazni ugao mora biti najmanje 25 stupnjeva;
2. zadnji prilazni ugao mora biti najmanje 25 stupnjeva;
3. ugao prepreke mora biti najmanje 25 stupnjeva;
4. klirens ispod prednje osovine mora biti najmanje 250 mm;
5. klirens između osovina mora biti najmanje 300 mm;
6. klirens ispod zadnje osovine mora biti najmanje 250 mm.

Postupak za provjeru usklađenosti s geometrijskim zahtjevima iz ovog odjeljka propisan je u Dodatku 4.

9. VOZILA SPECIJALNE (POSEBNE) NAMJENE

Vozila za specijalne namjene: vozila kategorija M, N ili O za izvođenje posebnih funkcija sa posebno uređenom karoserijom i/ili snabdjeveno uređajima i opremom za izvođenje tih posebnih funkcija.

U specijalna vozila se ubrajaju:

Vozila specijalne namjene se razvrstavaju u:

Naziv specijalnog vozila	Kodna oznaka specijalnog vozila	Definicija specijalnog vozila
Motorno vozilo za stanovanje	SA	Vozilo kategorije M s prostorom za stanovanje koje sadrži najmanje sljedeću opremu: (a) sto i sjedišta; (b) opremu prilagođenu za spavanje koja može biti izvedena korišćenjem sjedišta; (c) kuhinjsku opremu; (d) opremu za smještaj prtljaga. Ova oprema mora biti čvrsto pričvršćena u

		prostoru za stanovanje. Međutim, sto može biti izveden tako da je jednostavno uklonjiv.
Blindirano vozilo	SB	Vozilo namijenjeno zaštiti putnika i/ili tereta koji se prijevoze, opremljeno oplatom neprobojnom za metke.
Vozilo hitne pomoći	SC	Vozilo kategorije M, namijenjeno za prijevoz bolesnih ili povrijeđenih osoba i koje je posebno opremljeno za tu namjenu.
Pogrebno vozilo	SD	Vozilo kategorije M namijenjeno za prijevoz posmrtnih ostataka i koje je posebno opremljeno za tu namjenu.
Vozilo prilagođeno za invalidska kolica	SH	Vozilo kategorije M1 proizvedeno ili posebno prepravljeno za smještaj jedne ili više osoba u invalidskim kolicima pri prijevozu cestom.
Kamp prikolica	SE	Vozilo kategorije O prema definiciji u točki 3.2.1.3. standarda ISO 3833:1977.
Auto dizalica	SF	Vozilo kategorije N3 koje nije opremljeno za prijevoz tereta, opremljeno dizalicom čiji je moment dizanja jednak ili veći od 400 kNm.
Ostala vozila posebne namjene	SG	Vozilo posebne namjene koje nije obuhvaćeno niti jednom definicijom iz ovog odjeljka.
Potporna kolica	SJ	Vozilo kategorije O opremljeno sedlom za oslanjanje poluprikolice tako da istu pretvara u prikolicu.
Priključno vozilo za vangabaritne terete	SK	Vozilo kategorije O4 namijenjeno za prijevoz nedjeljivih tereta koji zbog njihovih dimenzija podliježu ograničenjima u pogledu učestvovanja u prometu na cestama. Pod ovim nazivom su obuhvaćene i hidraulične modularne prikolice bez obzira na broj modula.
Motorno vozilo za vangabaritne terete	SL	tegljač ili vučno vozilo kategorije N3 koje zadovoljava sljedeće uvjete: (a) ima više od dvije osovine i barem polovina osovina (u slučaju vozila s tri osovine dvije od tri, a u slučaju vozila s pet osovine tri od pet), koje su konstruirane da budu pogonjene istovremeno, bez obzira na to može li se jedna pogonska osovina isključiti; (b) konstruirano je za vuču i guranje priključnog vozila kategorije O4 za prijevoz vangabaritnog tereta; (c) ima motor snage minimalno 350 kW, i (d) može biti opremljeno dodatnom prednjom vučnom spojnicom za teške vučne mase.
Motorno vozilo za izmjenjivu opremu	SM	terensko vozilo kategorije N (kako je definirano u točki 10.), koje je konstruirano i proizvedeno za vuču, guranje, prenos i stavljanje u pokret određene izmjenjive opreme, (a) koje ima najmanje dvije površine na koje se oprema može ugraditi; (b) koje ima standardizovana, mehanička, hidraulička i/ili električna sučelja (priključka) (npr. izvodi za pogon izmjenjive opreme), za napajanje i stavljanje u pokret navedene opreme; i (c) koje je usklađeno sa definicijom standarda ISO 3833-1977, točka 3.1.4. (specijalno vozilo). Ukoliko vozilo sadržava pomoćnu platformu za utovar, njezina dužina ne smije prelaziti: (a) 1,4 puta razmaka prednjih ili zadnjih kotača (trag) vozila, ovisno o tome koji je razmak veći u slučaju vozila s dvije osovine; ili (b) 2,0 puta razmaka prednjih ili zadnjih kotača (trag) vozila, ovisno o tome koji je razmak veći u slučaju vozila s dvije osovine.

Dodatno razvrstavanje vozila prema obliku karoserije dato u točki 6. Dodatka 1: Brojevi za dopunjavanje kodnih oznaka koje se upotrebljavaju za različite vrste nadgradnji.

10. TERENSKA VOZILA SPECIJALNE NAMJENE

"Terensko vozilo za specijalne namjene", znači vozilo koje pripada kategoriji M ili N i ima posebne tehničke karakteristike iz točke 8. i točke 9.

Za te kategorije vozila mora se dodati slovo "G" kao sufiks slovnobrojčanoj oznaci kategorije vozila.

11. RADNE MAŠINE

Radna mašina je samohodno vozilo posebno konstruirano i namijenjeno za vršenje rada, a koje s obzirom na konstruktivne karakteristike nije pogodno za prijevoz niti putnika niti tereta, i čija brzina, u pravilu, nije veća od 30 km/h.

Dodatak 1.**OBLICI KAROSERIJA (TIPOVI NADGRADNJE VOZILA I OBJAŠNJENJE (DEFINICIJE))****1. Vozila koja pripadaju kategoriji M1 i M1G**

Kodna oznaka	Naziv	Definicije
AA	Limuzina	Vozilo određeno u nazivu 3.1.1.1. norme ISO 3833:1977, koje je opremljeno najmanje s četiri bočna prozora.
	Limuzina kabriolet	Standard BAS ISO 3833:2003, definicija broj 3.1.1.2. Zatvoreni putnički automobil, sa mogućnošću pomjeranja dijela krova nazad, sa 4 ili više sjedišta u najmanje dva reda, sa 2 ili 4 bočnih vrata i sa 4 ili više bočnih prozora.
	Produžena limuzina (produženi sedan)	Standard BAS ISO 3833:2003, definicija broj 3.1.1.3. Zatvoreni putnički automobil sa 4 ili više sjedišta u najmanje dva reda, sa 4 ili 6 bočnih vrata i sa 6 ili više bočnih prozora. Iza prednjeg reda sjedišta može biti izvedena pregrada. Sjedišta ispred zadnjeg reda sjedišta mogu biti izvedena na preklapanje.
AB	Limuzina s (podiznim) zadnjim vratima	Limuzina prema definiciji u 1.1. sa zadnjim (petim) vratima na zadnjem kraju vozila.
AC	Karavan	Vozilo određeno u nazivu 3.1.1.4. norme ISO 3833:1977, koje je opremljeno najmanje s četiri bočna prozora.
AD	Kupe	Vozilo definirano u nazivu br. 3.1.1.5. norme ISO 3833:1977.
AE	Kabriolet	Vozilo definisano u nazivu br. 3.1.1.6. norme ISO 3833:1977. Kabriolet može biti i bez vrata.
AF	Višenamjensko vozilo	Vozilo, osim vozila AG i vozila navedenih pod AA do AE predviđenih za prijevoz osoba i njihove prtljage ili ponekad tereta, u jednom prostoru.
AG	Putnički pick-up	Vozilo u nazivu br. 3.1.1.4.1. norme ISO 3833:1977. Međutim, prostor za prtljagu mora biti potpuno odvojen od prostora za putnike. Osim toga, nije potrebno da referentna točka položaja vozačkog sjedišta bude najmanje 750 mm iznad površine oslanjanja vozila.

2. Vozila koja pripadaju kategoriji M2, M3, i M2G, M3G

Kodna oznaka	Naziv	Definicije
CA	Jedna razina	Vozilo u kojem su prostori predviđeni za putnike raspoređeni na jednoj razini ili tako da ne predstavljaju dvije razine koji leže jedan iznad drugog.
CB	Dvije razine	Vozilo u kojem su prostori za putnike, najmanje u jednom dijelu, raspoređeni na dvije razine, jedan iznad drugog, a prostori za putnike koji stoje nisu predviđeni na gornjoj razini (katu);
CC	Zglobni, jedna razina	Vozilo koje se sastoji od dva ili više krutih dijelova koji se mogu zakretati jedan u odnosu na drugi; prostori za putnike u svakom dijelu povezani su tako da se putnici mogu slobodno kretati između njih; kruti dijelovi su stalno spojeni tako da se mogu rastaviti samo pomoću naprava koje se uobičajeno mogu naći samo u radionici. Zglobni autobusi sastavljeni od dva ili više zglobno povezana nerazdvojiva dijela smatraju se jednim vozilom.
CD	Zglobni, dvije razine	Vozilo koje se sastoji od dva ili više krutih dijelova koji se mogu zakretati jedan u odnosu na drugi; prostori za putnike u svakom dijelu povezani su najmanje na jednoj razini tako da se putnici mogu slobodno kretati između njih; kruti dijelovi su trajno spojeni tako da se mogu rastaviti samo pomoću naprava koje se uobičajeno mogu naći samo u radionici.
CE	Niskopodni,	Vozilo razreda I., II. ili A. kod kojeg je najmanje 35 %

	jedna razina	prostora koji je raspoloživ za putnike koji stoje (ili prednjeg dijela vozila kod zglobnih vozila, ili u njegovome donjem dijelu kod spratnih vozila) bez stupnjevacica i dostupan je kroz najmanje jedna vrata za putnike.
CF	Niskopodni, dvije razine	Vozilo razreda I., II. ili A. kod kojeg je najmanje 35 % prostora koji je raspoloživ za putnike koji stoje (ili prednjeg dijela vozila kod zglobnih vozila, ili u njegovome donjem dijelu kod spratnih vozila) bez stupnjevacica i dostupan je kroz najmanje jedna vrata za putnike.
CG	Zglobni niskopodni, jedna razina	Vozilo koje udružuje tehničke karakteristike CC i CE vozila.
CH	Zglobni niskopodni, dvije razine	Vozilo koje udružuje tehničke karakteristike CD i CF vozila.
CI	Jedan nivo sa otvorenim krovom	Vozilo oblika karoserije CA.
CJ	Dvije razine sa otvorenim krovom	Vozilo oblika karoserije CB sa dijelom krova ili bez krova nad njegovim gornjim nivoom.
CX	Šasija autobusa	Nekompletno vozilo sa okvirom, pogonom i osovinama namijenjeno da bude kompletirano karoserijom.

3. Vozila koja pripadaju kategoriji N1, N2, N3, i N1G, N2G, N3G

Kodna oznaka	Naziv	Definicije
BA	Kamion	Vozilo koje je konstruirano i namijenjeno isključivo ili uglavnom za prijevoz tereta.
BB	Furgon	Kamion kod koga su prostor za vozača i tovarni prostor u istoj cjelini.
BC	Tegljač (sa sedlom)	Vučno vozilo koje je oblikovano i proizvedeno isključivo ili uglavnom za vuču poluprikolica.
BD	Tegljač (sa kukom)	Vučno vozilo koje je oblikovano i proizvedeno isključivo ili uglavnom za vuču priključnih vozila osim poluprikolica.
BE	Pikap *	Vozilo najveće dozvoljene ukupne mase koja ne prelazi 3 500 kg u kojem sjedeća mjesta i prostor za teret nisu u jedinstvenom prostoru.
BX	Šasija teretnog vozila	Nepotpuno vozilo koje ima kabinu (potpunu ili nepotpunu), uzdužne nosače šasije, pogonski sklop i osovine, a koje je predviđeno za kompletiranje s nadogradnjom i prilagođeno potrebama prijevoznika.

*) Dodatno razvrstavanje teretnih motornih vozila prema obliku karoserije dato u točki 6. Dodatka 1.: Brojevi za dopunjavanje kodnih oznaka koje se upotrebljavaju za različite vrste nadgradnji.

4. Vozila kategorije O

Kodna oznaka	Naziv	Definicije
DA	Poluprikolica	Priključno vozilo koje je konstruirano i namijenjeno za priključivanje na tegljač (sa sedlom), ili na potporna kolica, pri čemu prijenosi značajno vertikalno opterećenje na vučno vozilo ili na potporna kolica.
		Vučna spojnica koja se upotrebljava za skup vozila sastoji se od kraljevog čepa (king pin-vučni svornjak), i sedla.
DB	Prikolica sa rudom	Priključno vozilo na najmanje dvije osovine, od kojih je barem jedna upravljana osovina: (a) opremljena vučnom napravom koja se može zakretati vertikalno (u odnosu na prikolicu); i (b) koja prijenosi manje od 100 daN vertikalnog statičkog opterećenja na vučno vozilo.
DC	Prikolica sa središnjom osovinom	Priključno vozilo čija je (su) osovina (osovine) postavljena (postavljene) blizu težišta vozila (kada je podjednako opterećena), tako da se samo statičko opterećenje koje ne prelazi 10 % onoga koje odgovara

		najvećoj dozvoljenoj masi prikolice ili opterećenje od 1 000 daN (koje je manje), prijenosi na vučno vozilo.
DE	Prikolica s krutom rudom	Priključno vozilo s jednom osovinom ili grupom osovina opremljena rudom koje, zbog njezine konstrukcije, prijenosi na vučno vozilo statičko opterećenje koje ne prelazi 4 000 daN i koje ne potpada pod definiciju prikolice sa središnjom osovinom. Vučna spojnica koja se upotrebljava za skup vozila ne sastoji se od kraljevog čepa i sedla.

Dodatno razvrstavanje teretnih priključnih vozila prema obliku karoserije dato u točki 6. Dodatka 1.: Brojevi za dopunjavanje kodnih oznaka koje se upotrebljavaju za različite vrste nadgradnji.

5. Oblik karoserija radnih mašina

Kategorija vozila	Oblik karoserije	Objašnjenje (definicija)
RADNA MAŠINA	Rovokopač	Samohodna radna mašina na gusjenicama ili kotačima kojim upravlja vozač ili radnik koji ga slijedi pješice. S prednje ili zadnje strane ima bagerski spoj i priključak, prvenstveno namijenjen neprekidnom iskopu rovova uz pomoć istovremenog pokretanja radne mašine.
	Utovarivač	Samohodna radna mašina na kotačima ili gusjenicama koji s prednje strane ima ugrađenu strukturu s utovarnom kašikom, koji tovari ili kopa kretanjem radne mašine unaprijed te podiže, prijenosi i istovara materijal.
	Bager	Samohodna radna mašina na gusjenicama ili kotačima čija se gornja struktura može okretati u punom krugu te koja iskopava, podiže i istovara materijal kašikom pričvršćenom na krak i ruku ili teleskopski krak, dok šasija ili vozno postolje ostaju nepokretni tokom svih ciklusa mašinskog rada.
	Buldožer	Samohodna radna mašina na kotačima ili gusjenicama za vuču ili guranje pomoću ugrađene opreme.
	Greder	Samohodna radna mašina na točkovima sa podesivim nožem smještenim između prednje i zadnje osovine, koji reže, prijenosi i razastire materijal obično u svrhu izravnavanja.
	Skrejper	Radna mašina koja se koristi za struganje i uklanjanje površinskog materijala.
	Viljuškar	Viljuškar na kotačima s motorom s unutarnjim sagorijevanjem, protutegovima i opremom za dizanje (toranj, teleskopska ili artikulirana ruka). To su: - teški terenski viljuškari (viljuškari na kotačima s protutezima prvenstveno namijenjeni radu na neuređenom, prirodnom i neprohodnom terenu npr. gradilišta), - ostali viljuškari s protutegovima, osim onih koji su posebno izgrađeni za rukovanje kontejnerima.
	Valjak	Radna mašina koja zbija materijal, npr. kamenu, sitnež, zemljane ili asfaltne zastore, valjanjem, nabijanjem ili vibracijama radnog alata. Može biti na vlastiti pogon, vučeni, s operatorom koji hoda iza njega ili u obliku dodatka na noseću radnu mašinu.
	Motokultivator sa prikolicom	Vozilo na motorni pogon s jednom ili dvije osovine i pogonskim motorom do 12 kW, konstruirano da vuče, potiskuje ili nosi oruđa za razne poljoprivredne radove.
	Samohodna mješalica za beton	Radna mašina za pripremu betona ili maltera bez obzira na način utovara, miješanja i istovara. Radnom mašinom se može upravljati s povremenim prekidima ili stalno.
	Čistač ulica	Stroj za metenje i sakupljanje pometenog smeća, s opremom koja mete otpatke prema otvoru za usisavanje i koja potom pneumatskim brzim strujanjem vazduha ili mehaničkim sistemom kupljenja prijenosi otpatke do zbirnog lijevka. Uređaji za metenje i sakupljanje mogu

		se nalaziti na posebnoj kamionskoj šasiji ili biti ugrađeni na vlastitu šasiju. Oprema može biti pričvršćena ili rastavljiva kao u slučaju zamjenjive karoserije.
	Samohodna dizalica	Dizalica s krakom na vlastiti pogon koja se pokreće, s ili bez tereta, bez potrebe za utvrđenom stazom i čija je stabilnost osigurana težinom. Kreće se na gumama, gusjenicama ili drugim sustavima pokretanja. U nepokretnom položaju može se poduprijeti osloncima ili drugim dodacima koji povećavaju njenu stabilnost. Nadgradnja pokretne dizalice može se okretati u punom krugu, djelimično ili je nepomična. Obično je opremljena s jednim ili više dizala i/ili hidrauličnim cilindrima za podizanje i spuštanje kraka i tereta. Krak pokretne dizalice može biti teleskopski, artikulirani, rešetkasti ili njihova kombinacija, a oblikovan je tako da se može brzo spustiti. Teretom obješanim na krak upravlja se pomoću sklopa s ugrađenom kukom ili ostalih dodataka za utovar i dizanje u posebne svrhe.
	Bušilica	Stroj za bušenje rupa na gradilištima: - udarnim bušenjem, - kružnim bušenjem, - kružno udarnim bušenjem. Tokom bušenja bušilice su nepokretne. Mogu se samostalno kretati od jednog radnog mjesta na drugo.
	Kombajn	Radna mašina namijenjena za žetvu raznih žitarica, koja radne operacije žetve, vršidbe i vijanja žita obavlja u jednom procesu.
	Glodalica asfalta	Pokretna radna mašina za uklanjanje materijala sa kolovoznog zastora cestovnih prometnica upotrebljavajući motorni cilindar, na čijoj su površini ugrađeni alati za struganje; tokom struganja valjci rotiraju i stružu kolovozni zastor.
	Finišer za ceste	Pokretna radna mašina koja se upotrebljava pri izgradnji cesta za izvedbu površinskih slojeva od građevinskog materijala kao što je bitumenska mješavina, beton i šljunak. Finišeri mogu imati ravnalicu za zbijanje.
	Ostalo	Radne mašine koje nisu obuhvaćene gore navedenim popisom.

6. Brojevi za dopunjavanje kodnih oznaka koje se upotrebljavaju za različite vrste nadgradnja

Brojčana oznaka	Opis nadgradnje
01	Platforma
02	Otvorena nadgradnja; ili Otvorena nadgradnja sa utovarnom platformom; ili Otvorena nadgradnja sa dizalicom; ili Otvorena nadgradnja sa dizalicom i utovarnom platformom;
03	Zatvorena nadgradnja; ili Zatvorena nadgradnja sa utovarnom platformom;
04	Klimatizirana nadgradnja sa izoliranim zidovima i opremom za održavanje unutarnje temperature; ili Klimatizirana nadgradnja sa izoliranim zidovima i opremom za održavanje unutarnje temperature sa utovarnom platformom
05	Klimatizirana nadgradnja sa izoliranim zidovima bez opreme za održavanje unutarnje temperature
06	S bočnom ceradom
07	Izmjenljiva nadgradnja
08	Nosač kontejnera
09	Sa dizalicom s kukom
10	Kiper; ili Kiper sa dizalicom;
11	Cisterna
12	Cisterna za prijevoz opasnih materija
13	Za prijevoz životinja
14	Za prijevoz vozila
15	Mješalicaza beton
16	Pumpa za beton
17	Za prijevoz trupaca; ili Za prijevoz trupaca sa dizalicom

18	Za skupljanje i odvoz otpada
19	Za čišćenje ulica i odvoda i pranje ulica
20	Kompresor
21	Za prijevoz čamaca
22	Za prijevoz jedrilica
23	Pokretna prodavnica ili izlog
24	Za prijevoz neispravnih vozila
25	Ljestve
26	Dizalica (osim auto dizalice iz vozila specijalne namjene u točki 9.2.5.)
27	Dizalica platforma
28	Bušilica
29	Niskopodno priključno vozilo (labudica)
30	Za prijevoz stakla
31	Vatrogasno
...	
99	Nadgradnja koja nije obuhvaćena popisom točkama 1-31. Za prijevoz pčela; Elektro-agregatom; Za čišćenje snijega; Za odvoz fekalija; Za komunalne usluge; Radionica; Kino projektor; Za fluorografisanje; Bife; Za zabavu; RTV; Telekomunikacijsko; Ambulanta; Biblioteka; Dampfer; Tegljač sa sedlom i dizalicom; Mješalica sa pumpom za beton; Ostalo; Priključno za prijevoz putnika; ...)

7. Vozila kategorije T i C

Traktori sa kotačima:

Kategorija vozila	Oblik karoserije	Objašnjenje (definicija)
T1-Traktor	Sa kabinom	-
	Bez kabine	-
T2-Traktor	Sa kabinom	-
	Bez kabine	-
T3-Traktor	Sa kabinom	-
	Bez kabine	-
T4-Traktor	Sa kabinom	-
	Bez kabine	-
T5-Traktor	Sa kabinom	-
	Bez kabine	-

Traktori sa gusjenicama:

Kategorija vozila	Oblik karoserije	Objašnjenje (definicija)
C1-Traktor	Sa kabinom	-
	Bez kabine	-
C2-Traktor	Sa kabinom	-
	Bez kabine	-
C3-Traktor	Sa kabinom	-
	Bez kabine	-
C4-Traktor	Sa kabinom	-
	Bez kabine	-

Dodatak 2.

NAMJENA VOZILA

Motorna i priključna vozila služe za prijevoz/promet putnika (osoba) i tereta (stvari), kao i za vršenje određenog rada.

Lista namjena za sva vozila je:

- JAVNI PRIJEVOZ PUTNIKA;
- JAVNI PRIJEVOZ TERETA;
- TAKSI PRIJEVOZ;
- RENTAKAR PRIJEVOZ;
- PRIJEVOZ ZA VLASTITE POTREBE;

- PRIJEVOZ POSMRJNIH OSTATAKA;
- OSTALO (ova namjena se bira za putnički automobil i ostala vozila kojima ne odgovaraju navedene namjene);
- ZA VRŠENJE RADA (za RADNE MAŠINE, TRAKTORE, TERETNA VOZILA, te PRIKLJUČNIH VOZILA oblika karoserije: Radno...);
- VOJNO (vozila Oružanih snaga Bosne i Hercegovine);
- AUTO-ŠKOLA.

Dodatak 3.

Kriteriji za razvrstavanje vozila u kategoriju N

1. Kategorizacija vozila u kategoriju N zasniva se na tehničkim karakteristikama vozila iz točki od 2. do 6.
2. Prostor (prostori) u kojem (kojima) se nalaze sjedeća mjesta mora (moraju) biti potpuno odvojen (odvojeni) od prostora za teret.
3. Izuzetno od zahtjeva iz točke 2. lica i teret mogu se prijevoziti u istom prostoru pod uvjetom da je prostor za teret opremljen sigurnosnim napravama koje su oblikovane tako da štite lica koja se prijevoze od pomicanja tereta tijekom vožnje, posebno u slučaju jakog kočenja i vožnje u krivinama.
4. Sigurnosne naprave-naprave za vezivanje-koje su namijenjene za osiguravanje tereta sukladno točki 3., kao i pregradni sustavi namijenjeni za vozila čija najveća dozvoljena masa ne prelazi 7,5 tona, moraju biti oblikovani sukladno odredbama odjeljaka 3. i 4. norme BAS ISO 27956:2010 "Cestovna vozila-Osiguravanje tereta u dostavnim vozilima (furgonima)-Zahtjevi i postupci ispitivanja".
 - 4.1. Zahtjevi iz točke 4. mogu se verificirati izjavom o usklađenosti koju dostavi proizvođač.
 - 4.2. Alternativno, ispunjenost zahtjeva iz točke 4. proizvođač može da dokumentuje na odgovarajući način, pod uvjetom da time zadovolji tijelo za homologaciju, da ugrađene sigurnosne naprave pokazuju istovrijednu razinu zaštite kao što je predviđa navedena norma.
5. Broj sjedećih mjesta osim sjedećeg mjesta za vozača, ne smije prelaziti:
 - (a) 6 za vozila kategorije N1;
 - (b) 8 za vozila kategorije N2 ili N3.
6. Vozila moraju imati nosivost jednaku ili veću od mase putnika izražene u kilogramima.
 - 6.1. U tom smislu, ove jednačine moraju biti zadovoljene u svim konfiguracijama, posebno kada su zauzeta sva sjedeća mjesta:
 - (a) ako je $N = 0$:
 $P - M \geq 100 \text{ kg}$;
 - (b) ako je $0 < N \leq 2$:
 $P - (M + N \times 68) \geq 150 \text{ kg}$;
 - (c) ako je $N > 2$:
 $P - (M + N \times 68) \geq N \times 68$;
 gdje slova imaju sljedeća značenja:
 "P" je najveća tehnički dozvoljena ukupna masa vozila;
 "M" je masa vozila u voznom stanju;
 "N" je broj sjedećih mjesta osim mjesta za vozača.
 - 6.2. Masa opreme koja je ugrađena na vozilo radi smještaja tereta (npr. rezervoar ili drugi različiti oblici nadogradnje), rukovanja teretom (npr. dizalica, podizna platforma itd.), i za osiguravanje tereta (npr. naprave za osiguravanje tereta), mora se uključiti u M-masu vozila u voznom stanju.

- Masa opreme koje se ne upotrebljava za gore navedene svrhe (npr. kompresor, vitlo, električni generator, radiodifuzijska oprema itd.), ne uključuje se u M-masu vozila u voznom stanju radi upotrebe gore navedene formule.
7. Zahtjevi iz točki od 2. do 6. moraju se zadovoljiti za sve varijante i izvedbe tipa vozila.
8. Dodatni kriteriji za razvrstavanje vozila u kategoriju N1.
- 8.1. Vozilo se mora razvrstati u kategoriju N1 ako su ispunjeni zahtijevani kriteriji.
Ako jedan ili više kriterija nisu ispunjeni, vozilo se mora razvrstati u kategoriju M1.
- 8.2. Osim općih kriterija iz točki od 2. do 6. kriteriji iz točki od 8.2.1. do 8.2.3.5. moraju biti ispunjeni za kategorizaciju vozila u kojima prostor u kojem se nalazi vozač i teret predstavlja jednu cjelinu (npr. Nadogradnja tipa "BB").
- 8.2.1. Činjenica da je zid ili pregrada, potpuno ili djelomično, smješten između reda sjedišta i prostora za teret ne isključuje obvezu ispunjavanja zahtijevanih kriterija.
- 8.2.2. Kriteriji su sljedeći:
- (a) teret treba biti moguće utovarivati preko zadnjih vrata, vrata prtljažnika ili bočnih vrata koja su oblikovana i proizvedena za takvu namjenu;
- (b) u slučaju zadnjih vrata ili vrata prtljažnika, otvor za utovarivanje mora zadovoljavati sljedeće kriterije:
- i. ako je vozilo opremljeno samo jednim redom sjedišta ili samo sjedištem za vozača, visina otvora za utovar mora da bude najmanje 600 mm;
- ii. ako je vozilo opremljeno s dva ili više redova sjedišta, visina otvora za utovar mora da bude najmanje 800 mm, dok površina otvora mora biti barem 12 800 cm²;
- (c) prostor za teret mora ispunjavati sljedeće zahtjeve: "prostor za teret" znači dio vozila koji se nalazi iza reda (redova), sjedišta ili iza sjedišta za vozača ako je vozilo opremljeno samo sjedištem za vozača;
- i. podnica prostora za teret u najvećem dijelu mora biti ravna;
- ii. kada je vozilo opremljeno jednim redom sjedišta ili jednim sjedištem, najmanja dužina prostora za teret mora iznositi barem 40 % razmaka osovina;
- iii. kada je vozilo opremljeno s dva ili više redova sjedišta, najmanja dužina prostora za teret mora iznositi barem 30 % razmaka osovina.
Kada se sjedišta u zadnjem redu sjedišta mogu ukloniti iz vozila bez upotrebe posebnog alata, zahtjevi za dužinu prostora za teret moraju biti ispunjeni kada su sva sjedišta ugrađena u vozilo;
- iv. zahtjevi za dužinu prostora za teret moraju biti ispunjeni kada su sjedišta u prvom redu ili u zadnjem redu, ovisno o situaciji, uspravljena u svoj uobičajeni položaj u kojem ih upotrebljavaju putnici u vozilu.
- 8.2.3. Posebni uvjeti za mjerenje
- 8.2.3.1. Definicije
- (a) "*Visina otvora za utovarivanje*" znači vertikalni razmak između dviju vodoravnih ravni od kojih jedna dodiruje najvišu točku donjeg dijela otvora vrata, a druga najnižu točku gornjeg dijela otvora vrata;
- (b) "*površina otvora za utovarivanje*" znači najveća površina pravouglo projekcije na vertikalnu ravan, okomitu na središnju os vozila, najvećeg otvora kada su zadnja vrata ili vrata prtljažnika širom otvorena;
- (c) "*razmak osovina*" za potrebe upotrebe uslova iz točki 8.2.2. i 8.3.1. smatra se razmakom između:
- i. osi prednje osovine i osi druge osovine u slučaju vozila s dvije osovine; ili
- ii. osi prednje osovine i osi zamišljene osovine koja je jednako udaljena od druge i treće osovine u slučaju vozila s tri osovine.
- 8.2.3.2. Namještanje sjedišta
- (a) sjedišta se namještau u svoje krajnje zadnje položaje;
- (b) naslon sjedišta, ako se može namještau, namještau se tako da se može smjestiti trodimenzionalna naprava za određivanje točke H s nagibom trupa od 25 stupnjeva;
- (c) naslon sjedišta, ako se ne može namještau, mora biti u položaju koji je odredio proizvođač;
- (d) ako se sjedište može namještau po visini, namještau se u svoj najniži položaj.
- 8.2.3.3. Uvjeti za vozilo
- (a) vozilo mora biti u stanju opterećenja koje odgovara njegovoj najvećoj dozvoljenoj masi;
- (b) točkovi vozila moraju biti usmjereni ravno naprijed.
- 8.2.3.4. Zahtjevi iz točke 8.2.3.2. ne primjenjuju se kada je vozilo opremljeno zidom ili pregradom između putničkog i tovarnog prostora.
- 8.2.3.5. Mjerenje dužine prostora za teret
- (a) kada vozilo nije opremljeno pregradom ili zidom, dužina se mora mjeriti od vertikalne ravnine koja dodiruje najistureniju točku zadnjeg dijela vrha naslona sjedišta do zadnje unutarnje ravnine vrata ili vrata prtljažnika, u zatvorenom položaju;
- (b) kada je vozilo opremljeno pregradom ili zidom, dužina se mora mjeriti od vertikalne ravnine koja dodiruje najistureniju točku pregrade u tovarnom prostoru do zadnje unutarnje ravnine vrata ili vrata prtljažnika, ovisno od toga šta je primjenjivo, u zatvorenom položaju;
- (c) zahtjevi za dužinu moraju biti ispunjeni najmanje duž vodoravne linije u uzdužnoj vertikalnoj ravni koja prolazi kroz središnju os vozila na nivou poda prostora za teret.
- 8.3. Osim općih kriterija iz točki od 2. do 6. kriteriji iz točki od 8.3.1. do 8.3.4. moraju biti ispunjeni za kategorizaciju vozila kod koga tovarni prostor i prostor za vozača nisu u istoj cjelini (npr. Oblik karoserije BE)
- 8.3.1. Ako je vozilo opremljeno zatvorenim tipom nadogradnje primjenjuje se sljedeće:
- (a) teret treba biti moguće utovarivati preko zadnjih vrata, vrata prtljažnika ili zadnjeg okna, ili na drugi način;
- (b) visina otvora za utovar mora da bude najmanje 800 mm, dok površina otvora mora biti barem 12 800 cm²;
- (c) najmanja dužina prostora za teret mora iznositi barem 40 % razmaka osovina.
- 8.3.2. Vozilo koje ima otvoreni tovarni prostor, mora da ispuni samo uvjete propisane u podtočkama (a) i (c) točke 8.3.1.
- 8.3.3. Za primjenu odredbi iz točke 8.3. primjenjuju se definicije iz točke 8.2.

8.3.4. Zahtjevi, s obzirom na dužinu, moraju biti ispunjeni duž vodoravne crte koja leži u uzdužnoj ravnini koja prolazi kroz podužnu osu vozila na razini podnice prostora za teret.

Dodatak 4.

Postupak za provjeravanje može li se vozilo kategorizirati kao terensko vozilo

0. Općenito

0.1. Za potrebe razvrstavanja vozila kao terensko vozilo primjenjuje se postupak koji je opisan u ovom Dodatku.

1. Uvjeti ispitivanja za geometrijska mjerenja

1.1. Vozila koja pripadaju kategoriji M 1 ili N 1 trebaju biti bez opterećenja, s ispitnom lutkom koja odgovara mjerama 50 % muške populacije koja je postavljena na vozačko sjedište i opremljena rashladnom tekućinom, mazivom, gorivom, alatom i rezervnim točkom (ako se isporučuje kao OEM oprema).

Ispitna lutka može se zamijeniti sa sličnom napravom iste mase (navesti masu, 75/79/...).

1.2. Vozila, osim vozila iz točke 1.1., moraju se opteretiti do svoje najveće tehnički dopuštene ukupne mase (NDM). Raspodjela mase po osovina mora biti takva da predstavlja najnepovoljniji slučaj s obzirom na zadane kriterije.

1.3. Vozilo koje je predstavnik tipa mora se dostaviti tehničkoj službi u uvjetima koji su određeni u točki 1.1. ili 1.2. Vozilo mora biti zaustavljeno, s kotačima usmjerenim ravno naprijed.

Tlo na kojem se obavljaju mjerenja mora biti što je moguće više ravno i vodoravno (najveći nagib od 0,5 %).

2. Mjerenje uglova prednjeg i zadnjeg prepusta i ugla kosine

2.1. Prednji prilazni ugao mora se mjeriti sukladno točki 6.10. norme ISO 612:1978.

2.2. Zadnji prilazni ugao mora se mjeriti sukladno točki 6.11. norme ISO 612:1978.

2.3. Ugao prepreke mora se mjeriti sukladno točki 6.9. norme ISO 612:1978.

2.4. Pri mjerenju zadnjeg prilaznog ugla, naprave za zaštitu od zadnjeg podlijetanja koje se mogu namještati po visini mogu se namjestiti u gornji položaj.

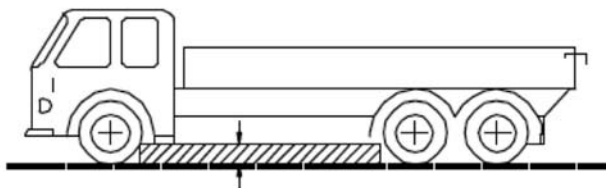
2.5. Odredba iz točke 2.4. ne smatra se kao obveza da osnovno vozilo bude serijski opremljeno zaštitom od zadnjeg podlijetanja. Međutim, proizvođač osnovnog vozila mora obavijestiti proizvođača u sljedećem stupnju da vozilo mora zadovoljavati zahtjeve za ugao kosine kada se opremi sa zaštitom od zadnjeg podlijetanja.

3. Mjerenje klirensa

3.1. Zračnost od tla između osovina (Klirens)

3.1.1. "Klirens" znači najkraći razmak između ravnine tla i najniže čvrste točke vozila.

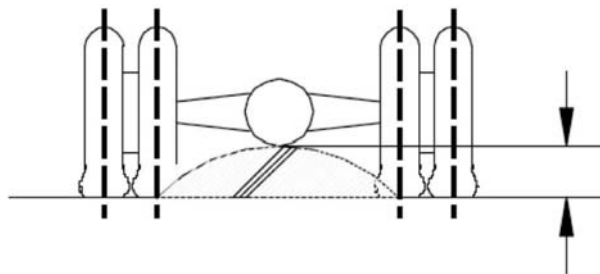
Za primjenu te definicije uzima se u obzir razmak između zadnje osovine prednje skupine osovina i prve osovine zadnje skupine osovina.

3.1.2. Nijedan fiksni kruti dio vozila ne smije se nalaziti unutar osjenčene površine na slici gore.

3.2. Klirens ispod neke osovine

3.2.1. "Klirens" znači udaljenost do tla ispod najviše točke luka kružnice, koji prolazi kroz središte površine dodira kotača s tlom jedne osovine (kod dvostrukih kotača to je unutarnji točak), i dodiruje najnižu čvrstu točku na vozilu između kotača.

3.2.2. Ovisno od slučaja, mjerenje klirensa mora se provesti na svakoj od osovina jedne skupine osovina.

"Sposobnost savladavanja uspona"-označava sposobnost vozila da savlada neki uspon krećući se ravnomjernom brzinom bez pojave podužnog ili bočnog klizanja kotača. Sposobnost savladavanja uspona za vozila kategorije M2, M3, N2 ili N3 se određuje ispitivanjem. Na zahtjev sposobnost savladavanja uspona može se demonstrirati metodama virtualnog ispitivanja.

Na osnovu člana 203. stav 3., a u vezi sa članom 252. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17 i 9/18), ministar komunikacija i transporta, u saradnji sa entitetskim ministarstvima unutrašnjih poslova u Bosni i Hercegovini i Policijom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, donosi

ПРАВИЛНИК

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О ДИМЕНЗИЈАМА, УКУПНОЈ МАСИ И ОСОВИНСКОМ ОПТЕРЕЋЕЊУ ВОЗИЛА, О УРЕЂАЈИМА И ОПРЕМИ КОЈУ МОРАЈУ ИМАТИ ВОЗИЛА И О ОСНОВНИМ УСЛОВИМА КОЈЕ МОРАЈУ ИСПУЊАВАТИ УРЕЂАЈИ И ОПРЕМА У САОБРАЋАЈУ НА ПУТЕВИМА

Члан 1.

У члану 2. Правилника о димензијама, укупној маси и осовинском оптерећењу возила, о уређајима и опреми коју морају имати возила и о основним условима које морају испуњавати уређаји и опрема у саобраћају на путевима ("Службени гласник БиХ", бр. 23/07, 54/07 и 101/12), иза става (4) додаје се нови став (5) који гласи:

"(5) Позивање на једнообразне техничке услове значи позивање на одговарајуће наредбе о хомологацији односно одговарајуће УНЕЦЕ правилнике. Позивање на задњу верзију једнообразних техничких услова значи позивање на задњу верзију УНЕЦЕ правилника."

Члан 2.

У члану 4. бришу се тач. л) и м).

Члан 3.

У члану 6. у ставу (1) тачка е) се брише.

Члан 4.

У члану 8. у ставу (1) тачка а) мијења се и гласи: